

Ar prisimins mane kas Lietuvoje?

Vilniaus Gedimino technikos universiteto tarybos posėdis, įvykęs gegužės 18 d., buvo skirtas įamžinti garsaus lietuvių, statybos ir hidrotechnikos inžinieriaus, pasaulyje žinomo užtvankų ir elektrinių projektuotojo Vytauto Izbicko atminimą. Posėdį pradėjęs profesorius L. Saulis pagarsino nutarimą dėl Vytauto Izbicko vardo suteikimo 06 auditorijai. Turinimą išangos žodį pasakė rektorius, habil. dr. prof. E. K. Zavadskas. Jis prisipažino, kad širdis pilna susijaudinimo, kai čia mes visi kartu – ir tie, kurie likome gimtinėje, ir tie, kuriuos gyvenimo negandos išblaškė. Rektorius padėkojo Tarybai už išmintingą sprendimą ir šeimai, kad leido Vytauto Izbicko vardu pavadinti šią auditoriją.

Pranešimą apie inžinierių V. Izbicką, gausiai iliustruotą nuotraukomis ir dokumentais perskaitė doc. A. Nakas. Jis pabrėžė, jog V. Izbickas – vienas iš žymiausių lietuvių statybos ir hidrotechnikos inžinierių – projektavo, techniškai prižiūrėjo ar konsultavo dideles ir unikalias pramonės ir energetikos statybas beveik visuose pasaulio žemynuose. Gyvendamas užsienyje, jis tapo ne tik pasaulinio garso specialistu, bet ir įžymiu JAV Lietuvių bendruomenės veikėju. Savo profesiniais darbais jis garsino lietuvių tautą, o visuomeninė veikla siekė Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės.

Vytautas Izbickas gimė 1920 m. gegužės 16 d. Latvijoje, Aknystos parapijos Ritės valsčiaus Čirkūnų kaime. Šios lietuviškos žemės atiteko Latvijai po I pasaulinio karo. Mokėsi Aknystos progimnazijoje, Rokiškio Tumo Vaižganto gimnazijoje bei

Vytauto Didžiojo universiteto Statybos fakultete. Dalyvavo antibolševikinėje ir antinacinėje rezistencijoje. 1944 m. apgynė diplominį projektą "Klaipėdos uosto praplėtimas iki 3,5 milijono tonų metinės krovinių apyvartos". Buvo paskirtas į VDU Hidrotechnikos katedrą, o netrukus pradėjo dirbti dar ir Vilniaus vandens kelių rajono viršininku. Besitraukiantys vokiečiai V. Izbicką išvežė darbams į Vokietiją.

Po karo (1945-1947 m.) Vytautas Izbickas dirbo Vokietijos Hamburgo, 1947-1951 metais – Anglijos Kardiifo uostuose. Projektavo ir prižiūrėjo uostų molų, krantių ir kitų hidrotechninių įrenginių statybas. Nuo 1951 metų gyvendamas Jungtinėse Amerikos Valstijose, V. Izbickas daugiau kaip 30 metų dirbo projektuotoju, projektų vyriausiu inžinieriumi ir vadovu. Jis tapo pasaulyje gerai žinomu statybos ir energetikos specialistu. JAV prezidentas Jimmy Carter jį, kartu su nedaugeliu ekspertų, pakvietė spręsti energijos taupymo problemas. Jo straipsnius galima rasti prestižiniuose statybos inžinerijos žurnaluose.

Vytautas Izbickas buvo didelis Lietuvos patriotas, visą savo visuomeninę veiklą skyręs Lietuvos išlaisvinimo reikalui ir lietuvybei išeivijoje. Jis buvo JAV Lietuvių bendruomenės tarybos prezidento pirmininku, du kartus buvo renkamas Pasaulio lietuvių bendruomenės seimo nariu.

Vilniaus Gedimino technikos universiteto Statybos mokslų muziejui V. Izbicko šeima perdavė jo asmeninį archyvą, kuriame yra jam skirti JAV prezidento Ro-

nald Reagan, senatoriaus Edward Kennedy, kelių valstijų gubernatorių, žymių lietuvių bendruomenės veikėjų laišškai.

V. Izbickas dar esant "geležinei uždangai", ne kartą nostalgiskai sakė artimiesiems: "... Ar prisimins mane kas Lietuvoje?". Tai tapo įmanoma, atkūrus nepriklausomybę. Apie tai liudija ir vardinės auditorijos atidarymo iškilmės. Tuo nuosirdžiai džiaugiasi užsienyje gyvenantys lietuviai. Štai Jonas Vasys vardinės auditorijos iškilmų progai skirtame laiške rašo: "Aš labai įvertinu, kad pagerbėte Vytautą Izbicką, mano ilgametį draugą, daug Lietuvai nusipelnusį asmenį". Jam antrina VGTU Garbės daktaras Jurgis Gimbutas pridurdamas, jog "iš tolo džiaugiuos, kad monumentalus sumanymas jau įvykdytas. Tai yra Vytauto šeimos ir Gedimino universiteto nuopelnas". Amerikos lietuvių inžinierių ir architektų sąjungos vardu nuosirdų sveikinimo laišką parašė jos pirmininkas Albertas Kerelis ir sekretorė Violeta Drupaitė. Į vardinės auditorijos atidarymo iškilmės iš Bostono atvyko inžinieriaus Vytauto Izbicko našlė Felicija, dukra Daiva, sūnus Vytenis.

Tarybos posėdyje kalbėjo ministras K. Platelis, Lietuvos Respublikos prezidento atstovas Remigijus Gaška, kartu su Vytautu Izbicku studijavęs Kauno technologijos universiteto profesorius Juozas Macevičius, Bostono verslininkas, geras Vytauto Izbicko bičiulis Brutenis Veitas. Felicijos Izbickienės pasakymą perskaitė duktė Daiva. Grojo Muzikos akademijos styginių kvartetas. Vardinę auditoriją pašventino monsinjoras Kazimieras Vasiliauskas. Šv. Mikalojaus bažnyčioje jis aukojo Mišias už V. Izbicką.

Sutrupintai iš Juliaus Norkevičiaus straipsnio. "Inžinerija", 20 (1062) nr.

SKAITYTOJŲ DĖMESIUI

"DIRVA" neišeis dvi savaites – liepos 27 ir rugpjūčio 3 d. Atostogos!

SAKALAI BROLELIAI

"1932 m. Steponas Darius su Stasiu Girėnu (Girskiu) sumanė skristi per Atlantą į Lietuvą. Visuomenės parama lakūnai įsigijo šešiavietį lėktuvą (Bellanca, modelis CH-300, Pacemaker), kuris buvo pavadintas Lituanica.

1933 m. liepos 15 d. 6 val. 24 min. Lituanica išskrido iš New York ir naktį į liepos 17 nukrito miške ties Soldinu Vokietijoje..." (LE, IV, 334-335 p.)

Archyvinės Stepono Dariaus ir Stasio Girėno nuotraukos
Atsiuntė Romualdas Kisielius

Feliciją Izbickienę sveikina universiteto rektorius prof. E. Zavadskas ir doc. A. Nakas. (A. Jauniaus nuotrauka iš laikraščio "Inžinerija")

LIEPOS 10-OJI – PERGALINGO
ŽALGIRIO MŪŠIO SUKAKTIES DIENA

Girdėta iš Vilniaus

• **VALSTYBĖS DIENA.** Mindaugo karūnavimo - Lietuvos valstybės - dienos proga liepos 6 d. vidurdienį Simono Daukanto aikštėje priešais Prezidentūrą iškelta Lietuvos valstybės vėliava. Ceremonijoje dalyvavo Prezidentas Valdas Adamkus, kadenciją baigęs Prezidentas Algirdas Brazauskas, Seimo Pirmininkas Vytautas Landsbergis, Ministras Pirmininkas Rolandas Paksas, Seimo nariai, ministrai, kiti aukšti Lietuvos pareigūnai, užsienio diplomatai. Po Prezidento kalbos viduramžių patrankos iššovė tris salves - "Lietuvai Tėvynei", "Lietuvos valstybei" ir "Karaliui Mindaugui".

• **ABEJINGUMAS.** Valstybės dieną kreipdamasis į Lietuvos piliečius, Prezidentas Valdas Adamkus kalbėjo ir apie lietuvių abejingumą. "Dabartiniam lietuvių santykiui su savo valstybe nesvetimas ir perdėtas išlaikytinių reiklumas, ir visiškas abejingumas. Tačiau gerokai stinga sąmoningo piliečio ir valstybės ryšio. Toks ryšys gali rasti tik iš supratimo, kad valstybė yra mūsų pačių kūrinys. Ji atitiks mūsų lūkesčius tik tuomet, jei bendromis valios pastangomis ją tvarkysime ir tobulinsime", - sakė V. Adamkus, kalbėdamas aikštėje priešais Prezidento rūmus surengtoje ceremonijoje. Valstybės vadovo žodžiais, "dar viena mūsų prieštaringos tikrovės liudijama tiesa - šiuolaikinė demokratija negali veikti be moralės pagrindų".

• **PAGARBA VĖLIAVAI.** Mindaugo karūnavimo - Valstybės dieną, "Lietuvos žinios" pasižvalgė po Tarandę - vieną privačių namų kvartalų Vilniuje, ir įsitikino, jog iš gausybės gyventojų tik vienas tebuvo iškėlęs Lietuvos valstybės vėliavą. Trispalvė nepuošė Kovo 11-osios akto signataro Romo Gūdaičio, ilgamečio Seimo ūkio skyriaus vedėjo Gintaro Gailiaus, advokato Artūro Paulausko namų. Kovo 11-osios akto signataras, buvęs Lietuvos saugumo šefas Jurgis Jurgelis liepos 6-ąją pagerbė skudurais, iškabintais balkone. Oficialus valstybės simbolis plevėšavo tik prie vienintelio kuklaus namuko, kurio šeimininkė Daiva Jasukaitienė nėra ir nebuvo nei signatarė, nei saugumo šefė, nei Prezidento patarėja, nei Seimo ūkio skyriaus vedėja. Tik Lietuvos Respublikos pilietė.

• **SEIMUI GAILA STABŲ.** Grūto sovietmečio skulptūrų parko likimo svarstymas Seime užtruko net iki 9 valandos vakaro. Jame dalyvavo "Laboros" atstovai, politkaliniai ir tremtiniai. Seimo nariai nepritarė nė vienam pateiktų nutarimo projektų, kuriuose siūloma sustabdyti "parko" kūrimo darbus, kol Vyriausybė nuspręs, ko imtis. Sąjudininkų susivienijimas "Labora" nusprendė į Seimo neryžtingumą atsakyti protesto akcijų ir piketų banga visoje Lietuvoje.

• **MILIJONIERIAI.** Šeši Seimo nariai gali vadintis milijonieriais. Daugiau nei milijono litų turtą nurodė Ramūnas Karbauskis, Algis Žvaliauskas, Kazys Bobelis, Danutė Aleksiūtė, Vytautas Dudėnas ir Rūta Rutkelytė.

• **APDOVANOJIMAI.** Valstybės dienos proga Prezidentas Valdas Adamkus įteikė apdovanojimus daugiau kaip septyniolieseptiems asmenims. Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino 3-ojo laipsnio ordinas įteiktas ir Lietuvos Garbės konsului Čikagoje Vaclovui Kleizai, dainininkui, JAV lietuvių fondo garbės komiteto ir finansų komisijos nariui Stasiui Barui. Tarp apdovanotųjų Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino 4-ojo laipsnio ordinu yra Lietuvos garbės konsulas iš Los Angeles Vytautas Čekanauskas bei generalinis konsulas Toronte Haris Lapas.

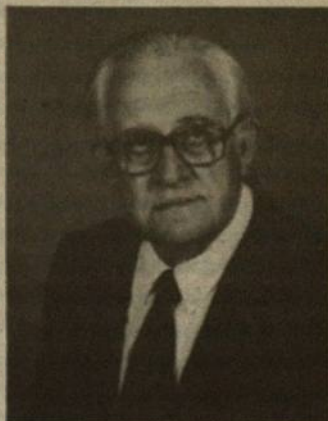
• **RAŠYTOJAI NEBIJO KIRŠINTOJŲ.** Lietuvoje viešintys Izraelio rašytojų organizacijų vadovai pasirašė bendradarbiavimo su Lietuvos rašytojų sąjunga sutartį penkeriems metams. Numatoma remti projektus, skatinančius kultūrinių ir literatūrinių ryšių stiprinimą bei abipusį rašytojų bendradarbiavimą, keitimąsi žiniomis apie šalių kultūrą.

• **MIRĖ JONAS AVYŽIUS.** Įvairiomis premijomis įvertinto ir daugiau kaip į dvidešimt kalbų išversto romano "Sodybų tuštėjimo metas", taip pat romanų "Kaimas kryžkelėje", "Degimai", "Chameleono spalvos", "Į stiklo kalną" bei daugelio knygų vaikams autorius J. Avyžius po sunkios ligos mirė liepos 7 d., eidamas 78-uosius metus. Prezidentas Valdas Adamkus pareiškė užuojautą dėl rašytojo, Seimo nario Jono Avyžiaus mirties.

• **KAUNE KRINTA BUTŲ KAINOS.** Pasiūla didelė, o paklausos nėra. Dviejų kambarių butą Dainavos rajone dabar galima įsigyti už 12-14 tūkstančių JAV dolerių. Dar pavasari toks butas būtų kainavęs 1-2 tūkst. dolerių brangiau.

• **VIESULAS.** Liepos 4 d. vakare per Ringuvėnų gyvenvietę, esančią Kuršėnų miestelio pašonėje, prasiautusi audra pridarė žalos beveik visiems Ringuvėnų gyventojams. Nuplėsti namų bei tvartų stogai, apdaužyti automobiliai, išplakti daržai bei pasėliai, išvartyti šimtamečiai ąžuolai. Laimė, apsiėta be žmonių aukų. (Pagal Eltos pranešimus)

Tarptautinių įvykių apžvalga

Algirdas Pužauskas

Dunojaus upė tapo Kosovo konflikto auka. Centrinėje Europoje ji buvo tapusi svarbiu keleivinių ir komercinių laivų bei baržų keliu. Dunojus Romos imperijos laikais buvo rytine ir šiaurine šios imperijos siena. Vėlesniais amžiais Dunojaus garbei ne vienas menininkas skyrė ilgą amžę vertę įgijusius kūrinius.

Ši upė yra 1,800 mylių ilgio. Prie jos krantų įsikūrusios svarbios Europos valstybės: Vokietija, Austrija, Vengrija, Ukraina, Kroatija, Slovakija, Rumunija, Bulgarija, Moldova, Jugoslavija. Prie šios upės krantų įsisteigė svarbūs Europos miestai.

Prasidėjus NATO karinių lėktuvų bombardavimams, tie pramonės centrai Jugoslavijoje pirmieji pajuto bombų ir raketų smūgius. Buvo sproginti šeši svarbūs tiltai. Laivų ir baržų judėjimas upėje sustojo. Apie 10 milijonų

PERKIRSTAS DUNOJUS

įvairių miestų žmonių prarado iš Dunojaus gaunamą geriamąjį vandenį. Jugoslavijos Novi Sad mieste buvusios naftos perdirbimo gamyklos ir skystojo kuro atsargos buvo pakartotinai puolamos. Daug naftos pateko į upę. Ji nuplaukė žemyn, užteršdama Dunojaus vandenį, paliesdama žuvis, paukščius ir augmeniją. Prie taršos prisidėjo sprogimai ir Pancevo miesto cheminių trąšų fabrikų dūžymas. Sustojo "Mėlynojo Dunojaus" turistinės kelionės, nes sudaužyti tiltai nebepraleidžia laivų. Bombardavimams prasidėjus, nemaža ukrainiečių turistų ekskursija turėjo grįžti namo kitomis susisiekimo priemonėmis, nes jų turistinis laivas buvo užblokuotas.

Jugoslavijos prezidentas Slobodan Milošević, pasidavęs NATO ultimatumo reikalavimams, pirmiausia įsakė atstatyti sugriautus tiltus, išvalyti griuvėsius, kurie nebepraleidžia prekybos baržų. Siekiama, kad Dunojaus valstybės vėl galėtų siųsti savo eksportuojamą akmens anglių, naftą, geležies rūdą, sojos pupeles, daržoves bei vaisius į kitas šalis.

Nemažai nukentėjo nau-

joji NATO narė Vengrija, kurios žemės ūkis aprūpindavo didžiuosius kaimyninius miestus daržovėmis. Nukentėjo ir Austrijos pieno liejyklos. Daug baržų ir transporto darbininkų turi Rumunija ir Bulgarija. Jos neteko darbo vietų ir pajamų. Tarptautinis transportas sustojo, nes upė buvo perkirsta į dvi dalis. O juk pajamos buvo "dolerinės" arba apmokamos vokiečių markėmis. Pajamų neteko ir daugybė tarptautinių kontrabandininkų.

Jau anksčiau, steigiantis Bosnijos valstybei, Jugoslavijos vyriausybė buvo 1991-94 metais nubausta įvairiais suvaržymais. Dunojumi laivais pervežamų krovinų kiekis, 1987 metais siekęs apie 100 milijonų tonų, 1994 metais buvo nukritęs iki 19 mln. tonų. Tarptautinė Dunojaus komisija džiaugėsi, kad šiais metais buvo laukiama krovinų padidėjimo iki 40 mln. tonų. Tačiau karo veiksmai ir tiltų barikados vandenyje sustabdė upės naudojimą. Austrijos pieno bendrovė apskaičiavo, kad atsivežti iš Ukrainos 150,000 tonų geležies rūdos geležinkeliu kainuos dvigubai daugiau, negu Dunojaus baržomis.

Keliais sakiniais

• Jungtinių Tautų generalinis sekretorius Kofi Annan paskyrė buvusį Prancūzijos sveikatos ministrą Bernard Kouchner vyriausiu Kosovo civiliniu administratoriumi. Specialiu atstovu Kosovui tvarkyti paskirtas portugalas Sergio Vieira de Mello, patyręs JT darbuose Bosnijoje ir Kampučioje. Jis, sukvietęs Kosovo serbų ir albanų atstovus, prikalbino juos pasirašyti atsisaukimą, kuriame smerkiami smurto ir keršto veiksmai, žudynės, pastatų deginimas. Nusikaltėliai ir netvarkos kėlėjai bus baudžiami. Kosovo kariniai administratoriai jau suėmė kelis šimtus albanų, kurie degino išvažiuojančių serbų namus ir persekiojo vietinius čigonus, vadinamus Roma. Juos serbai versdavo užkasti išžudytus albanus. Jie yra naudingi karo nusikaltimų bylų tyrinėtojų, nes čigonai puikiai žino, kas ir kur palaidota.

Sustabdžius karo veiksmus, dabar prasideda dar sunkesni darbai. Reikia paskirti policininkus tvarkai prižiūrėti, reikia teisėjų, vandens, elektros ir kanalizacijos specialistų, mokyklų ir ligoninių darbuotojų. Viena

britų zonos mieste daug triukšmo tarp albanų sukėlė faktas, kad teisėjais paskirti ir trys serbai. Kosove miestų ir miestelių darbuotojai algų negauna jau nuo balandžio.

• Rusijos federacijos taryba, ilgai nelaukdama, patvirtino vyriausybės nutarimą pasiųsti į Jugoslaviją dar 3,600 kareivių. Kai kurie tarybos nariai priekaištavo, kad tokia ekspedicija Rusijai daug kainuos, tačiau 126 tarybos nariai balsavo už desantininkų siuntimą, 30 atsiuntė telegramas, pritariant šiam žygiui ir tik trys nuo balsavimo susilaikė.

• Liepos 4 Ruandos respublika šventė penktąją Išsivadavimo dieną, minėdama tutsių genties pergalę prieš hutų gentį. Prieš tai Ruandos teismas nuteisė mirtį devynis hutų veikėjus už genocido veiksmus. Dar 16 nuteisti kalėjimo iki gyvos galvos bausmėmis už tutsi genties narių žudynes.

• Liepos 1 d. Maskvoje mirė buvęs Sovietų Sąjungos KGB viršininkas Viktor Čerbrikov. Jam buvo 76 metai. V. Čerbrikov pagarsėjo tuo, kad 1983 metais liepė nušūti keleivinį Pietų Korėjos

lėktuvą, paskelbęs, kad tas įskrido į Sovietų Sąjungos oro erdvę. Žuvo 269 lėktuvo keleiviai. V. Čerbrikov buvo komunistų partijos Politbiuro narys. Sovietų Sąjungos vadovas Michail Gorbachiov 1988 m. pašalino V. Čerbrikovą iš KGB.

• Jordanijos karalius Abdulla II aplankė 12 arabų ir Vakarų valstybių. Savo kelionės jis baigė, aplankydamas Jemeną, Sudaną, Maroką ir Mauritaniją.

• Prezidentas B. Clinton priėmė svečią - Pietų Korėjos prezidentą Kim Dae-jung. Buvo apšvarstytas Šiaurės Korėjos elgesys ir neseniai kilusi įtampa. Valstybės departamento specialistai mano, kad Šiaurės Korėja įsitikinusi, jog jos vyriausybės blogas elgesys duoda ekonominį pelną. Juo dažniau komunistų režimas provokuoja vakariečius, tuo didesnes nuolaidas Amerikos Kongresas arba Japonijos parlamentas daro Šiaurės Korėjai.

• Serbijos ortodoksų bažnyčios patriarchas Pavle savo pamoksle pasmerkė serbų nusikaltimus Kosove, sakydamas, kad jei Didžiąją Serbiją (Nukelta į 3 p.)

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX. 216 531-8428

e-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191

19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: DR. JONAS JASAITIS

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA

19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. — Subscription per year-\$35.00, first class-\$58 • Single copy-70 cents. Air mail overseas-\$110.00.

Prenumerata metams — \$35.00, pusei metų — \$20.00, pirmą klase — \$58 • Oro paštu į užsienį metams — \$110.00. • Atskiro numerio kaina — 70 centų • Straipsniai, pasirašyti pavardė, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nepausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriams prašant — Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašyti rašiniai nepausdinami.

Redakcijos skiltis

Susipainiojimas

Tenka priminti skaitytojams, kad atskirų straipsnių autorių nuomonė ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Kai pabrėžiama, kad "pajamų neteko daugybė tarptautinių kontrabandininkų" arba kad turistai "turėjo grįžti kitomis susisiekimo priemonėmis", pamiršus šūviais į pakaušį nužudytus Kosovo vaikus, darosi nebeaišku, ką tokių teiginių autorius laiko svarbesniu dalyku. Kai Slobodan Milošević pristatomas kaip valstybės vadovas, besirūpinantis tarptautinės laivybos atkūrimu, darosi lyg ir nebesuprantama, kodėl Hagos tribunolas pripažino jį karo nusikaltėliu arba kodėl nuo jo atsirišo net Serbijos bažnyčios vadovai, ne kartą raginę diktatorių atsistatydinti.

Savaime suprantama, kad karo veiksmai visada padaro žalos gamtai arba pramonei. Tačiau ar ne žmogaus gyvybė svarbiausia šioje žemėje? Kokių kitų — ne karinių — veiksmų buvo galima imtis prieš karinę jėgą, nuolat naudojamą savųjų piliečių žudymui — "teritorijos etniniam valymui"? Dauguma skaitytojų gerai žino, kad visi pasiūlymai nutraukti masines žudynes buvo atmesti, o žiauriausio teroro veiksmai dar labiau išplėsti ir paspartinti.

Pasaulis visai neseniai jau susidūrė su panašiu smurtu. Taip elgėsi Rusijos imperija, bandydama išlaikyti savo valdžioje dar carų laikais užgrobtą Kaukazą. Tik čėčėnų tautos didvyriškumas priverė pasitraukti milžinišką kariauną. Tačiau šios tautos aukų neskaičiavo nei Jungtinės Tautos, nei kitos tarptautinės organizacijos. Kas domėjosi, kokia žala padaryta ne tik Čėčėnijos gamtai ir ūkiui, bet ir visos planetos klimatui? Gerai žinoma, kokias sunkias pasekmes sukelia gaisrai naftingose vietovėse. Apie Kuveito tragedijos poveikį klimatui nemažai rašyta. O štai dar didesnio masto sugriovimai naftingose Čėčėnijoje nutylėti, apsimitant,

kad tai — Rusijos vidaus reikalas. Visi pažadai — atstatyti sugriautus Čėčėnijos miestus, atkurti jos ūkį — iki šiol neįvykdyti, nes imperija neranda tam pinigų. Užtat jų pakanka milžiniškų karinių manevrų rengimui Baltijos jūroje arba veržimuisi į Kosovą.

Tie, kurie organizavo ir įvykdė šurpų tarptautinį karinį nusikaltimą Čėčėnijoje, šiandien užima labai svarbias pozicijas Rusijos valstybės valdyme. O ar taip jau seniai tos imperijos valdovai planavo ir Lietuvą turėti... be lietuvių? Ne tik planavo, bet ir vykdė šiuos planus. Kai lietuvių tauta pasiryžo nusimesti okupantų jungą, net kai kurie Vakarų veikėjai juos vadino "separatistais". Dar ryškesnio "etninio valymo" pavyzdys — vadinamoji "Kalinigrado sritis".

Tautžudystė negali būti laikoma jokios valstybės vidaus reikalu, o tautos kova už nepriklausomybę nėra "separatizmas" arba "kėsinimasis į valstybės teritorinį vientisumą". Įvairių tautų žmonės gali sugyventi ir laisvai sukurtoje bendroje valstybėje, tačiau jie privalo turėti vienas teisės, tarp jų ir teisę puoselėti savo tautos kultūrą.

Niekas neduoda leidimo ir atvykusiųjų žudyti. Legalūs imigrantai tampa visateisiais juos priėmusios valstybės piliečiais. Okupacinį režimą panaikinus, kolonistams būtina ramiai grįžti namo.

Tačiau šiandieniam pasaulyje bandoma supainioti šias sąvokas. Kolonistai nei iš šio, nei iš to pavadinami tautinėmis mažumomis. Latvija vėl įnirtingai spaudžiama, kad nedrįstų savo žemėje įvesti valstybinės kalbos vartojimo. Iš Estijos reikalaujama, kad net tie, kurie nenori tapti jos piliečiais, gautų teisę dalyvauti rinkimuose. Lietuvą bandoma priversti įteisinti lenkišką asmenvardžių rašybą. Neteko girdėti, kad užgrobtą Suvalkų krašto lietuviams apie tokią teisę kas nors užsimintų.

Juozas Žygas

Kartais pasitaiko, kad sunkoka rasti tokią rašinio temą, kuri būtų visiems aiški ir priimtina. Bet tuo negalima skųstis birželio antroje pusėje. Per tokį trumpą laikotarpį yra net keturios minėtinos datos: Lietuvos okupacija, jos gyventojų trėmimai, karo pradžia ir sukilimas. Tačiau savaitraštyje neįmanoma taip padaryti, kad straipsnio išspausdinimas sutaptų su minima data.

Turiu sąrašą "Lietuvos Respublikos šventės ir atminimos dienos". Bet nėra nurodyta, ar tą sąrašą patvirtino dar Aukščiausioji Taryba, ar Seimas. Todėl nežinau, kuriai institucijai reikėtų ačiū pasakyti už Valstybės dienos įvedimą, nes prieš karą Mindaugas buvo beveik visuotinai užmirštas. Gerai žinau, kad Kaune, laikinojoje sostinėje, jam ne tik paminklo nebuvo, bet nebuvo net jo vardu pavadintos gatvės. Tai bent dabar jam, kaip valstybės suvienytojui, krikštytojui ir vieninteliui Lietuvos karaliui, derėtų Vilniuje jo vardu vieną iš pagrindinių gatvių pavadinti. O dabar sunku jį net miesto plane surasti. Mindaugo vardu pavadinta gatvelė yra Taurakalnyje — šalia Ševčenkos gatvės. O žymiai didesnė gatvė miesto centre pavadinta Pamėnkalnio (!!)

Tarptautinių įvykių apžvalga

(Atkelta iš 2 psl.)

mus ne tik netoli "artimojo užsienio", bet pasiūsdama savo bombonešius net iki Norvegijos šiaurinės erdvės ir netoli Islandijos. Valstybės departamento diplomatai paskelbė, kad Maskvoje stengiamasi išsiaiškinti tokių karinių žaidimų tikslus ir uždavinius.

• JAV Senatas patvirtino Richard Holbrooke naujuoju ambasadoriumi Jungtinėse Tautose. Senatas patvirtino vyriausybės numatytas lėšas paramai užsienio valstybėms — 12.7 milijardų dolerių.

• Turkijos teismas nuteisė kurdų politinį ir karinį vadą Abdulla Ocalan mirties bausme (pakariant). Šis Kurdistanio Darbininkų partijos vadovas kreipėsi į Turkijos aukščiausiąjį teismą.

• Neseniai išrinktas Izraelio premjeras E. Barak pagaliau sudarė labai plačią

Kuomet net ir mūsų naujieji istorikai istoriją rašė, jiems atrodė beveik šventa tiesa, kad Vilnius tebuvo tik 1323 metais įkurtas. Pagal tokią galvosena Mindaugo viešpatavimo metu Vilniaus dar nebuvo, tad reikėjo surasti kokią nors kitą vainikavimo vietą.

Dabartiniai Vilniaus katedros požemių tyrinėtojai yra suradę aiškiai matomus mindauginio laikotarpio katedros pamatus. Tad vainikavimas, greičiausia, ir vyko Vilniaus katedroje!

O dėl Mindaugo tariamo atsimitimo nuo krikščionybės, tai nereikia tikėti vien tuo, ką vokiečių ordino arba lenkų kronikininkai rašė. Reikia žinoti, kad šv. Petro sosto diplomatinė tarnyba buvo ir tebėra geriausiai informuota. Popiežius Klemensas IV 1268 m. Čekijos karaliui Otokarui II rašė apie Mindaugą, kaip apie "šviesaus atminimo" vyrą (*clare memorie M.*), kuris "gavęs krikštą, buvo Apaštalo Sosto vardu vainikuotas karaliumi, tačiau nuožmiai nužudytas piktos valios sūnų". Po penkerių metų nuo Mindaugo mirties Romoje turėjo būti žinoma apie likimą naujakrikščio Pabaltijo karaliaus, į kurį buvo sudėta daug vilčių. Jeigu Mindaugas būtų atsimitęs nuo krikščionybės, tai popiežius nebūtų jo pavadinęs šviesaus atminimo valdovu" (LE, XVIII t. 500 p.).

koalicinę vyriausybę. Jo vadovaujama Izraelio darbo partija pasivadino "Vieno Izraelio" partija. Naujuoju vidaus reikalų ministru paskiestas imigrantų iš Rusijos vadovas Natan Šaranskij. Religinė Shas partija, turinti Knesete 17 atstovų, gavo keturias ministerijas, tarp jų — Darbo ir Sveikatos. Kairieji liberalai, turintys 16 Kneseto narių, planuoja gauti Švietimo ministeriją, nors kai kurie kairesni ideologai pareiškė spaudai nebūsią valdžioje kartu su Shas fundamentalistais. Daug kalbų sukėlė gandai, kad į vyriausybę žada ateiti ir buvusios vyriausybės rėmėjas, Likudo partijos veikėjas, buvęs generolas Sharon, jei jis gautų Finansų ministro vietą.

• Liepos 1 d. Britanijos karalienė Elizabeth II iškilmingai paskelbė, kad pradeda dirbti neseniai išrinktas Škotijos parlamentas.

Niekšybės viršūnė

"LIETUVIAI VISADA KALTI, MES – NIEKADA", –

skelbia Wiesenthal centro teisuoliai

Australijos lietuvių Antano Kramiliaus laiškas "Išniekinta tautos giesmė", gegužės 29 d. išspausdintas "Kau-no dienoje", pasiekė ir Vilniaus spaudą. A. Kramilius atkreipė Lietuvos valdžios, piliečių ir užsienio lietuvių dėmesį į Holokausto muziejaus Vašingtone platinamą kompaktinę plokštelę, kurioje niekinamas Lietuvos himnas ir skelbiamas prakeikimas lietuvių tautai. Holokausto muziejus nėra koks privatus muziejėlis, valdomas grupės kokių nors ekstremistų, bet reprezentacinė institucija. Sakoma, kad jo įkūrimui JAV valdžia skyrė daug milijonų dolerių. Jei taip, tai ten yra ir Amerikos lietuvių pinigų. Keista, kad reikėjo Australijos lietuvių, kuris atkreiptų dėmesį į Lietuvai Vašingtone daromą skriaudą, nors ten yra mūsų ambasada ir daug vietos lietuvių. Ar Vašingtono lietuviai to nematė, ar nenorėjo matyti?

Į aliarmuojantį A. Kramiliaus šauksmą birželio 11 d. "Lietuvos ryte" atsiliepė Markas Zingeris straipsniu "Kas iš tikrųjų suniekino mūsų valstybės himną?" Į savo klausimą jis pats ir atsako: "Ir tai darė ne koks žydas, vokiečiai ar rusai, o pats tikriausias lietuvis." Savo straipsnį jis užbaigia tokia fraze: "Juk nė vienam sveiko proto žmogui nekils minties parodyti civilizuotos valstybės himną". Pagal šį autorių išeina, kad Lietuva nėra civilizuota valstybė.

Markas Zingeris, Seimo nario Emanuelio Zingerio brolis, lituanistas, poetas ir dramaturgas, giliai įleidęs šaknis į lietuvių kultūrą, tą jautrų klausimą svarsto santūriai. Nesikarščiuoti pataria ir kitiems. O kad patys lietuviai kalti dėl himno suniekimo, bando įrodinėti fak-

tais. Kaip nesugriaunamą "faktą" jis paima įvykį "Lietūkio" garaže, naciams įžengus į Kauną. Jis pasakoja, kad pasibaigus garaže žudynėms, blondinas žudikas, užsilipęs ant lavonų krūvos, armonika grojęs Lietuvos himną. Pripuolamai tas žudynes pamatęs vokiečių kareivis Wilhelm Gunsiliaus, nufotografavo ir apie tai liudijo 1958 m. Vakarų Vokietijoje.

Prof. Alfredas Bumbliuskas "Lietuvos ryte" birželio 19 d. iškelia faktą, kad žudynės garaže iki šiol neištyrtytos. Aleksas Faitelsonas iš Izraelio tame pačiame "Lietuvos ryte" piešia žiaurios žydų Kaune žudynių vaizdus, o įvykį garaže laiko žudynių "apogėju". Apie tas žudynes jis rašo plačiau už M. Zingerį. Pavyzdžiui, jis sako, kad žudikui ant lavonų krūvos grojant himną, moterys ir vaikai ploję ir šokę. Taigi suprask: niekšišku apsikrėtusi visa tauta.

Bent kiek logikoje nusi-manančiam žmogui lengva suprasti, kad tie vaizdai, kuriuos piešia A. Faitelsonas, yra tik jo kerštingos, neapykanta persmelktos vaizduotės kūrinys. Nenustebtume, jei jis būtų tas lietuvių niekinimo ir prakeikimo autorius.

Visuotinai žinoma, kad žudynės "Lietūkio" garaže vyko. Žinomas ir tų žudynių organizatorius. Jis – lietuvis. Jo pavardė tikriausia žinoma ir M. Zingeriui, ir A. Faitelsonui, ir A. Bumbliuskui. Nė vienas jo nepamini, nors visi susirūpinę, kad byla nebaigta tirti. Pateikiame iš Lietuvos Generalinės prokuratūros gautus įrodymus, kad apie tą asmenį nuo seno žinojo ir garsusis nacių medžiotojas Efraim Zuroff. Bet jis nesiėmė jokių veiksmų, nors žinojo, kad nusikaltėlis gyveno Vakarų Vokietijoje ir prieš

keletą metų ten mirė.

Susipažinkime su dokumentais. Lietuvos Generalinis prokuroras A. Paulauskas rašo laišką Wiesenthal centrui Jeruzalėje ir prašo žinių apie iš JAV išstremtą Antaną Mineikį bei kitą karinį nusikaltėlį Algirdą Joną Klimaitį. Į tą laišką 1993 m. gegužės 23 d. atsiliepia Simon Wiesenthal centro direktorius Efraim Zuroff. Jis paaiškina, kad apie A. Mineikį medžiagos turi, o apie A. Klimaitį beveik nesuinteresuotai pasako: "Wiesenthal centras niekad netyrinėjo jo veiklos II Pasaulinio karo metu ir nesiėmė nei pokarine jo gyvenamąja vieta, nei veikla."

Kokia paslaptis dengia šį įvykį? Žydai pasauliui trimtuoja apie žiauriausias žydų žudynes Lietuvoje (nutylėdami, kad naciai tai darė visose okupuotose šalyse) ir apie tų žudynių apogėjų "Lietūkio" garažę, o vyriausias nacių medžiotojas apie šio "įvykio" organizatorių tarsi nenori ir žinoti. Kokiais saitais surišti šie vyrai ir už jų nugarų stovintieji? Atsakymas yra vienas: jie surišti KGB saitais.

Išvijos advokatas Povilas Žumbakis yra išleidęs knygą ir Lietuvos laikraščiuose rašęs apie KGB talką tikrų ir netikrų nacių medžiotojams, o Seimo narys Kazys Bobelis galėtų papasakoti apie KGB agentą Algį Klimaitį, minėto Algirdo Jono Klimaičio (Klimavičiaus) sūnų, kuriam buvo pasisekę išfiltruoti į VLIKą ir vykdyti sovietų saugumo uždavinius.

(Nukelta į 5 p.)

Taip atrodo išniekintas Lietuvos valstybės himnas Holokausto muziejaus (Washington, D.C.) platinamoje kompaktinėje plokštelėje

*Lietuva, Kraujuota žemė,
būk prakeikta per amžius,
tegul tavo kraujas liejas,
kaip žydų vaikų.*

*Tegul vargsta jūsų sūnūs,
taip kaip varginot žydus;
baikit savo tamsias dienas
lai neranda jūs kapų.*

*Laimės tikit iš vokiečių,
sulauksit galo ant fortų,
ką linkit mums – tebūna jums
tekasa jus gyvus duobėn.*

*Tegul dega jūsų miestai
ir visi kaimai, laukai,
žūkit jūs, kaip žudėt mus,
per visus amžius, amžius!*

PASAULIS IR LIETUVA

* **ATSISTATYDINIMAS.** Netikėtai atsistatydino Latvijos ministras pirmininkas Vilis Krištopanas. Jis pareiškė, kad dabartinės sudėties trijų partijų koalicinė vyriausybė nebėgi dirbti kartu. Susivienijimui "Tėvynė ir laisvė" /Judėjimas už Latvijos tautinę nepriklausomybę pasirašius bendradarbiavimo susitarimą su opozicine Liaudies partija, Krištopanas apkaltino šį susivienijimą išdavyste. Tuo tarpu susitarimą pasirašiusios partijos kaltina premjerą V. Krištopaną, jog jam nepavyksta tinkamai rūpintis šalies ekonomika. (DPA)

* **PREZIDENTĖ.** Naująja Latvijos prezidente liepos 8 d. prisaikdinta Vaira Vike-Freiberga, kuri tapo pirmąja moterimi Rytų Europoje, išrinkta į aukščiausią valstybės valdymo postą. Vike-Freiberga sakė, jog Latvija yra verta pradėti narystės derybas ES bei įstoti į NATO. Inauguracijos dieną, kaip teigia policija, kalbėjęs rusiškai anonimas pagrasino, kad bus susprogdinti Latvijos prezidentūros rūmai, tačiau sprogmenų nebuvo rasta. Prie parlamento pastato vyko rusakalbių mitingas prieš kalbos įstatymą. (REUTERS, DPA)

* **LATVIJA – UŽ, KOMISARAI – PRIEŠ.** Latvijos Seimas liepos 8 d. didele balsų persvara (73 - už, 16 - prieš ir 8 - susilaikė) priėmė Valstybinės kalbos įstatymą. Visuomeniniai renginiai turės vykti tik latvių kalba. Visi ženklai, plakatai, skelbimai bei reklamos turės būti rašomi tik latviškai. Seimas atmetė siūlymą perduoti įstatymą teisiniam patikslinimui, atsižvelgiant į ESBO raginimus. Europos Komisijos (EK) komisaras užsienio reikalams Hans van der Broek ir ESBO komisaras Max van der Stoep prašė atidėti įstatymo priėmimą, kol bus gautos tarptautinių organizacijų ekspertų išvados.

* **KALBOS ĮSTATYMAS ESTIJOJE.** Estijos vyriausybė pradėjo įgyvendinti kalbos įstatymą, pagal kurį inspektoriatas galės bausti įmones, kurių darbuotojai nepakankamai moka estų kalbą. Įstatymą kritikuoja vietiniai rusai ir ESBO. Tačiau Estijos atstovai sako, kad jiems nerūpi, jog kai kuriems rusams įstatymas nepatinka. Daug kam nepatinka ir kiti įstatymai, pavyzdžiui, mokesčių, tačiau jie reikalingi. (DPA)

* **NERŪPI GIMTOJI KALBA.** Baltarusijos teisingumo ministerija atsisakė registruoti Baltarusių kalbos bendriją, jos registracija atidedama neribotam laikui. (INTERFAX)

* **JŪROS SIENA.** Latvijos vyriausybė pritarė įstatymo dėl Lietuvos ir Latvijos jūrų sienos projektui. Apie tai pareiškė Latvijos URM valstybės sekretorius Maris Riekstinis. Pasak jo, sutartis bus pasirašyta per abiejų šalių premjerų susitikimą, įvyksiantį Palangoje. (LETA)

* **RUSIJOS SĖKMĖ.** Maskvoje sėkmingai baigėsi Rusijos ir NATO karinių ekspertų derybos dėl taikdarystės Kosove. Pranešama, kad Prištinos oro uostas yra pasiruošęs priimti Rusijos karinės aviacijos lėktuvus. (ITAR-TASS)

* **RUSIJA IR VAKARAI.** Rusijos prezidentas Boris Jelcin koalijoje, pasakytose kariniams vadams sakė, jog Rusija turi laikytis vidurio politikos santykiuose su Vakarais, nesiekiant nei konfrontacijos, nei besalyginės draugystės. Santykiai su NATO ir Jungtinėmis Valstijomis lieka subtilūs ir nelengvi, - kalbėjo B. Jelcin, sakydamas, jog Rusija tiesiogiai nekonfrontuos su NATO, tačiau ir neflirtuos. (REUTERS)

* **PRIPAŽINIMAS.** Rusijos Užsienio reikalų ministras Igor Ivanov tapo pirmuoju Rusijos politiku, viešai pripažinusiui, kad Jugoslavija persekiojo Kosovo albanus. (DPA)

* **GINKLŲ ŽVANGINIMUI – PINIGŲ YRA.** Rusijos Baltijos laivyno spaudos tarnybos viršininkas Anatolijus Lobskis pranešė, kad laivynui priklauso 100 lėktuvų ir sraigtasparnių, kurie galės pakilti į orą iki 2008 m. Pasak jo, Baltijos laivynas - vienintelis Rusijoje, kuris turi žemėje išdėstytą aviaciją. Baltarusijoje liepos 5 d. prasidėjo karinės komandinės pratybos, kurių tikslas - karinio antpuolio prieš Baltarusiją atrėmimas ir atsakomasis smūgis priešui. (ITAR-TASS)

* **ORDINAS – NUSIKALTĖLIUI.** Baltarusijos prezidentas A. Lukašenka įteikė valstybinius apdovanojimus grupei kariškių ir teisėsaugos institucijų darbuotojų. Antrojo laipsnio ordiną "Už tarnybą tėvynai" gavo ir 5-ojo armijos korpuso vadas Pavel Uschopčik. (INTERFAX-ZAPAD) (Redakcijos pastaba: P. Uschopčik 1991 metų pradžioje buvo Maskvos paskirtasis Vilniaus karinis komendantas)

* **NATO PLĖTIMAS.** "The Washington Post" liepos 7 d. išspausdino straipsnį, kuriame rašoma, kad didėjančios Pietų Europos valstybių galimybės tapti visateisėmis NATO narėmis nepelnytai stumia į šalį Baltijos valstybes. Baltijos šalims trukdo ir įtempti NATO santykiai su Rusija. Nors buvo nutarta iki 2002 metų nepriimti naujų narių, Kosovo konfliktas išryškino strateginę Rumunijos, Bulgarijos ir Slovėnijos svarbą. NATO pareigūnai ir ekspertai sako, kad netrukus teks svarstyti, ar Balkanų valstybių priėmimas į NATO nebūtų geriausias būdas užtikrinti taiką Pietų Europoje. (DPA)

Seimo narys Emanuelis Zingeris, vadovaujantis istorinio teisingumo komisijai, sakosi jaučiąs nemažą spaudimą.

Niekšybės viršūnė

(Atkelta iš 4 p.)

Jo rolei išaiškėjus, Algis Klimaitis iš tarnybos VLIKe buvo atleistas. Bet Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo pradžioje jis sugebėjo į savo kagėbistines prekybos bendroves įsivilioti būsimąjį prezidentą A. Brazauską bei premjerus – K. Prunskienę ir B. Lubį. Taip, šio neeilinio sovietų šnipso tėvas Algirdas Jonas ir yra įtariamasis žudy-

nių "Lietūkio" garaže organizatorius. Bet nei E. Zuroff, nei jo bendraminčiai tos bylos ištirti nelinkę.

Kad neatsivertų tikrieji faktai, byla, iškelta prieš Algį Klimaitį, buvo nutraukta. Wiesenthal centro "teisuo-liams" svarbu tik kaltinti Lai-kinąją vyriausybę, "baltaraiš-čius", net vaikus ir moteris,

niekinti patriotinius pamink-lus, stengiantis kaip nors už-stoti kelią Lietuvai patekti į NATO ir Europos sąjungą. Prasilenkdamas su elementa-riomis tarptautinės diploma-tijos taisyklėmis, šiuose veiksmuose dalyvauja ir Iz-raelio ambasadorius Oded Ben-Hur. Lietuva šią naują ataką turėtų sutikti šaltai, bet ryžtingai.

S. J.

DOKUMENTAI

1. Lietuvos Respublikos Generalinio Prokuroro Artūro Paulausko laiškas Wiesenthal centrui

Simon Wysenthal Centre
Israel bureau – I Mendele str.
Jerusalem 92147
Fax: (02) 631-276

Lietuvos Respublikos Generalinės prokuratūros tar-dymo departamente tiriama baudžiamoji byla, iškelta 1993. 02.19. specialiųjų tyri-mų skyriuje pagal įstatymą dėl atsakomybės už Lietuvos gyventojų genocidą 1 ir 2 straipsnius prieš Antaną Mi-neikį, deportuotą į Lietuvą iš JAV.

Bylos tyrime susiduriame su problema, jog Lietuvoje neberandame gyvų A. Mineikio veiksmų 2-ojo pasaulinio karo metais liudytojų. Todėl nuoširdžiai prašome pateikti Lietuvos Respublikos Gene-ralinės prokuratūros tardyme departamentui S. Vizentalio centro turimą medžiagą dėl A. Mineikio veiklos 12 Pa-galbinės policijos batalione ir pasitraukus su nacistinės Vo-kietijos ginkluotosiomis pajė-gomis.

Kadangi negavome atsa-kymo į 1993.01.29. raštą Nr. 15/14, kuriame prašėme su-teikti informaciją apie S. Wysenthal Centre turimas žinias dėl kito karinio nusi-

kaltėlio Algirdo-Jono Klimai-čio, karo pradžioje gyvenusio Kaune, prašome patvirtinti abiejų raštų Nr. 15/14 gavimą ir galimybę gauti informaciją.

Su geriausiais linkėjimais

A. Paulauskas

Lietuvos Respublikos Generalinis prokuroras

2. E. Zuroff atsakymas A. Paulauskui

Dear Mr. Paulauskas,

I am in receipt of your undated letter regarding the investigations of Antanas Mineikis and Algirdas Klimaitis. As you know I wrote to Mr. Vaicekuskas on January 4, 1993 regarding the Mineikis investigation, enclosing a statement signed by Mineikis regarding his activities during World War II.

In response to your ques-tions regarding Algirdas-Jonas Klimaitis, the Wiesenthal Center has never conducted an investigation of his activi-ties during World War II. Nor has the Center ever in-vestigated his postwar where-abouts of Klimaitis were ap-parently conducted in the Fe-deral Republic of Germany (prior to unification) and we therefore recommend that you submit an inquiry to the Nazi war crimes agency in Ludwigsburg.

Sincerely yours,

Efraim Zuroff

čius ir kiti mūsų visuomenės šviesuoliai. Šaulių sąjunga steigė choras, orkestrus, bib-liotekas, dramos mėgėjų ra-telius, šaulių namus.

Lietuvos šaulių sąjunga buvo užmezgusi artimus ry-šius su Suomijos, Latvijos, Estijos šaulių organizacio-nimis. Sąjunga turėjo savo vė-liavą, ženklą, uniformą. Už nuopelnus Lietuvai šauliai būdavo apdovanojami Šaulių sąjungos žvaigždėmis ir me-daliais.

Minėdamos Lietuvos šaulių sąjungos 80-metį, Šiaulių "Aušros" muziejaus

Istorijos skyriaus darbuotojos surengė mokslinę konferen-ciją "Lietuvos šaulių sąjungai – 80". Konferencijoje, kuri įvyko 1999 m. birželio 18 d., dalyvavo mokslininkai, mu-ziejininkai, šauliai. Buvo ap-tartas Lietuvos šaulių sąjun-gos kūrimasis, šaulių dalyva-vimas kovose dėl Lietuvos nepriklausomybės, sąjungos kultūrinė veikla ir kiti klausimai.

"Aušros" muziejuje – Venclauskių namuose, (Šiau-liai, Vytauto g. 89) surengta

(Nukelta į 6 p.)

Lietuvos istorijos puslapiai ŠAULIŲ SĄJUNGAI – 80

Eugenija Raguckienė

Šiaulių "Aušros" muziejaus Istorijos skyriaus vedėja

Nepriklausomoje prieš-kario Lietuvoje Šaulių sąjun-ga buvo bene populiariausia. Tai savanoriška, kariška, ne-politinė organizacija. Jos reikšmė, kuriant mūsų valsty-bę, ugdant lietuvių tautinį su-sipratimą ir puoselėjant tau-tos kultūrą, yra neabejotinai didelė.

1918 m. balandį į Lie-tuvą sugrįžo Vladas Putvins-kis. Jis organizavo savival-dybes, iš vokiečių nupirko ginklų ir rūpinosi apylinkės gyventojų apsauga nuo siau-tėjančių plėšikų. Tada V. Put-vinskiui ir kilo mintis sukurti karinę organizaciją, kuri ap-gintų kraštą ir jo gyventojus. 1919 m. pradžioje V. Put-vinskis atvyko į Kauną ir įstojo į M. Šalčiaus Kauno partizanų būrį, kuris vėliau veikė kaip Sporto sąjungos šaulių skyrius.

Neoficiali Lietuvos šau-lių sąjungos įkūrimo data – 1919 m. birželio 24 d. Pa-gerbdamas Joninių švenčių papročius V. Putvinskis Šau-lių sąjungos metinei šventei parinko švento Jono dieną, nors tikroji šios sąjungos įkū-rimo data yra ne birželio 24 d., bet rugpjūčio 20 d. Tą die-ną įvyko susirinkimas, ku-riam pirmininkavo V. Put-vinskis. Buvo išrinkta pirmoji Šaulių sąjungos valdyba iš šių asmenų: V. Putvinskis, M. Šalčius, V. Stašinskis, M. Mikelkevičius ir T. Ivanaus-

kas. Valdyba parengė sąjun-gos įstatus. 1919 m. rugsėjo 15 d. šiuos įstatus patvirtino krašto apsaugos ministras P. Žadeikis. Šaulių sąjunga ga-vo juridinio asmens teises ir tapo aktyvia talkininke ko-voje dėl Lietuvos laisvės.

1919 m. rugsėjo 20 d. įvykusiame susirinkime Kau-no skyriaus valdyba oficialiai pavadinta Lietuvos šaulių centro valdyba. Jos pirminin-ku buvo išrinktas V. Putvins-kis. Iš Kauno buvo siunčiami instruktoriai į miestus bei miestelius, kuriems paveda-ma steigti Šaulių sąjungos skyrius ir būrius. 1919 m. šaulių skyriai buvo įsteigti Kaune, Raseiniuose, Panevė-žyje, Seiniuose ir kitur. Šau-liai aktyviai dalyvavo kovose dėl Lietuvos laisvės su bolše-vikais, bermontininkais, len-kais bei išvaduojant Klaipė-dos kraštą.

Lietuvos šaulių sąjungos skyriai kūrėsi savanoriškai, tik karininkus (instruktoriaus) skirdavo Krašto apsaugos mi-nisterija. Pradžioje Šaulių są-jungos pirmininko ir viršinin-ko pareigas ėjo V. Putvinskis. 1922 m. spalio 2 d. viršinin-ku buvo paskirtas kapitonas P. Klimaitis.

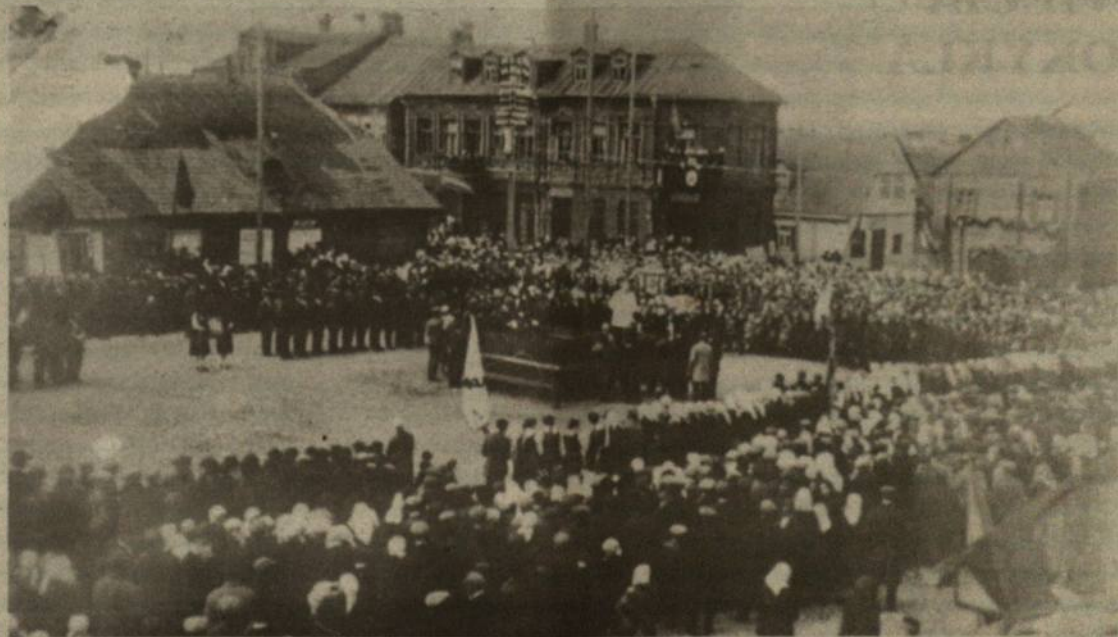
1935 m. liepos 15 d. bu-vo išleistas naujas Lietuvos šaulių sąjungos įstatymas.

Pagal jį Sąjungą tvarkė va-das, skiriamas Lietuvos Res-publikos Prezidento.

Svarbų vaidmenį Lietu-vos visuomeniniame ir kultū-riniame gyvenime suvaidino šaulės. Pradžioje jos sąjungo-je nesudarė atskiros junginio. Tik 1927 m. O. Putvinskytės, L. Narkevičiūtės, H. Ivanaus-kienės iniciatyva Kaune buvo įsteigtas pirmas šaulių moterų skyrius. 1933 m. liepos 2-3 d. įvykusiame šaulių mo-terų suvažiavime buvo išrink-tas centro komitetas, kurio prezidiumą sudarė M. Žmuidzinavičienė (pirmininkė), S. Mantautienė, O. Tercijonienė ir kt. Šaulių moterų garbės pirmininke suvažiavi-mas išrinko E. Putvinskiene.

Šaulės moterys rengė sto-vyklas, parodas, radijo valan-dėles, skaitė paskaitas, puo-selėjo lietuviškas tradicijas. 1939 m. pasirodė laikraštis "Šaulė".

Lietuvos šaulių sąjungos veikla apėmė kultūros švieti-mo, sporto, socialinės rūpy-bos ir kitas veiklos sritis. Di-delę reikšmę turėjo Šaulių są-jungos laikraštis "Trimitas" ir kiti leidiniai. "Trimitas" buvo leidžiamas per visus 20 metų (1920-1940 m.). Jame bend-radarbiavo per 200 korespon-dentų. Tarp jų buvo V. Put-vinskis, J. Tumas-Vaižgan-tas, M. Biržiška, A. Žukaus-kas-Vienuoelis, A. Smetona, M. Jankus, J. Šliūpas, M. Šal-

Kelmės šaulių būrio vėliavos pašventinimas 1928 m. gegužės 15 d.
(Archyvinė nuotrauka, gauta iš Šiaulių "Aušros" muziejaus)

Šaulių stovykla Palangoje. Iš kairės: E. Putvinskiene, A. Žmuidzinavičius, M. Žmuidzinavičienė. (Apytiksliai – 1934 m. Archyvinė nuotrauka iš "Aušros" muziejaus)

ŠAULIŲ SAJUNGAI – 80

(Atkelta iš 5 p.)

paroda "Šaulių sąjunga ir Putvinskių šeima". Didžioji parodoje išstatytų daiktų dalis – unikalūs, beveik 50 metų išgulėję žemėje. Matome ir labai gerai išsilaikiusių daiktų, ir restauruotų, ir tokių, kuriuos reikia skubiai restauruoti. Parodos centre – Emilijos ir Vlodo Putvinskių šeima. Joje buvo gražiai susijęs asmeninis ir visuomeninis gyvenimas. E. Putvinskienė savo "Atsiminimuose" rašė: "Bendra idėja ir bendras darbas žmonės sujungia stipriau-

siai. Mes tą idėją ir tikslą turėjome... Bendra idėja davė mums galimybę asmeninę laimę suderinti su darbu tautos labui".

V. Putvinskis įtraukė į šaulišką veiklą ne tik žmoną, iš visos širdies pritarusią vyro sumanymams ir veiklai, bet ir vaikus – Sofiją, Onutę, Emiliją, Stasį ir Vytautą. V. Putvinskio bendraminčiais buvo sesuo Marija Žmuidzinavičienė ir svainis, vienas iš žymiausių lietuvių dailininkų Antanas Žmuidzinavičius.

Šaulių stovykloje. Antroje eilėje ketvirta iš kairės – E. Putvinskienė. (Archyvinė nuotrauka iš "Aušros" muziejaus)

VILNIAUS "LĖLĖS" TEATRAS AMERIKOJE

Jau praėjo 11 metų nuo to istorinio momento, kuomet iš Vilniaus į Houston atvyko Jaunimo teatras. Jį pakvietė žinomas amerikietis dramaturgas Arthur Miller, pasiūlęs dalyvauti jo vadovaujamame tarptautiniame teatrų festivalyje Čikagoje. Tuometinė Houston Alley teatro vadovė Pat Brown, kurią Jaunimo teatras sužavėjo, pakvietė jaunimiečius pradėti savo gastroles po JAV nuo Houston. Mums, saujelei vietinių lietuvių, tai buvo neišpasakytai svarbus įvykis. Nors neprisidėjome prie pakvietimo, bet daug prisidėjome prie šio sumanymo įgyvendinimo. Vilniečių dešinioji ranka ir vertėjas buvo niujorkietis Arūnas Čiuberkis. Alley teatras pasikvietė į pagalbą ir lietuviškai kalbančius vietos gyventojus, kurių tada čia buvo mažiau kaip dvi dešimtys. Susigysvenome su menininkais, praleisdami ilgas valandas vertėjaudami, per pramoginius pobūvius, teatre – per repeticijas ir užkulisiuose – per pačius vaidinimus. Dar ir dabar su malonumu pasižiūriu į Alley programas, kuriose esame ir mes įvardinti.

Ta Vilniaus teatro viešnagė, Lietuvai atgavus nepriklausomybę, suteikė įkvėpimo Houston jau oficialiai įkurtam Lietuvių bendruomenės skyriui. Kaip vieną iš svarbiausių savo veiklos tikslų numatėme reklamuoti Lietuvos menininkų vardą tarp amerikiečių. Per penkerius metus (1992-1997), išnaudodami įvairias progas, pakvietėme apsilankyti grupes operos solistų, Vilniaus styginį kvartetą ir pianistę Muzą Rubackytę, surengėme keturis pasisekusius koncertus.

Sėkmė skatina imtis didesnės rizikos. Šių metų liepos 22 d. jau mūsų iniciatyva, į Houston, vėl atvyksta teatralai. Tik šį kartą svarbiausi aktoriai bus lėlės. Mūsų narės Edmitos Maurukaitės-Bulotienės, ne vienerius metus dirbusios Jaunimo teatre, o dabar gyvenančios Houston dėka, vietinis Stages Repertory teatras susidomėjo Vilniaus lėlių teatru "Lėlė". Stages, jau 20 metų sėkmingai besidarbuojantis, stato aukšto meninio lygio spektaklius vaikams. Edmitai Bulotienei pristatius "Lėlės" vaizdajuostes ir brošiūras,

teatro vadovybė net tik sutiko pasikviesti "Lėlę", bet ir išplatino žinią apie ją kitiems Teksaso (Texas) valstijos vaikų teatrams. Susidomėjo dar keturi teatrai.

Dabar didieji organizaciniai darbai jau užbaigti. Įvažiavimo leidimai išskrido į Vilnių. Gavome finansinę paramą iš Lietuvių fondo, Earl C. Sams Foundation (Corpus Christi, TX), Mustang Engineers and Constructors (Houston, TX) ir Dr. Juozo Kazicko (New York, NY). Už visas aukas esame nuoširdžiai dėkingi, nes mūsų telkinys – mažas, o jo išdas – kuklus. Teatrai, kurie "Lėlę" pakvietė, prisidės ją reklamuodami, skirdami dalį lėšų išlaikymui. "Lėlės" kelionę per Atlantą padengs Lietuvos įmonės. Bet mums lieka vizų ir ryšių išlaidos, vietinis ir tarp miestinis transportas, apdraudos, reklaminės medžiagos spausdinimas ir kt. Be to, visuomet atsiranda ir nenumatytų išlaidų.

"Lėlė" Teksase parodys vaidinimą "Cirkas yra cirkas" (A Circus Is A Circus) anglų kalba. Veikale matysime eilę nuotykių, kuriuos

sieja juokdarys, rodantis cirko artistus ką tik išperėtai gūtei ir mažai varlytei, vardu Caca (angliškai: Goody Goody). Į spektaklio veiksmą įtraukiami ir jaunieji žiūrovai.

Pateikiame "Lėlės" gastrolių tvarkaraštį. Gal lietuviai, kurių mes nepažįstame, bet kurie gauna lietuvišką spaudą ir gyvena Teksase, galės dalyvauti šiuose spektakliuose:

liepos 24 d., sekmadienį, Huntsville, TX, du spektakliai, Sam Houston State University, tel. 409-294-1329;

liepos 26 d., pirmadienį, Houston, TX, M.D. Anderson Cancer Institute rengiamas uždaras labdaros spektaklis vaikams, sergantiems vėžiu;

nuo liepos 27 d. iki 31 d., Houston, TX, 10 spektaklių, Stages Repertory Theatre, 3201 Allen Parkway, tel. 713-527-8243;

rugpiūčio 1 d., sekmadienį, Galveston, TX, vienas spektaklis, Strand Theater, 2317 Ships Mechanics Row, tel. 409-763-4591;

rugpiūčio 3-4 d.d. San Antonio, TX, keturi spektakliai, St. Mary's Hall, 9401 Star Crest Drive, tel. 210-483-9100;

rugpiūčio 6-8 d.d., Austin, TX, šeši spektakliai, Austin Theater for Youth, 5555 North Lamar, tel. 512-459-7144.

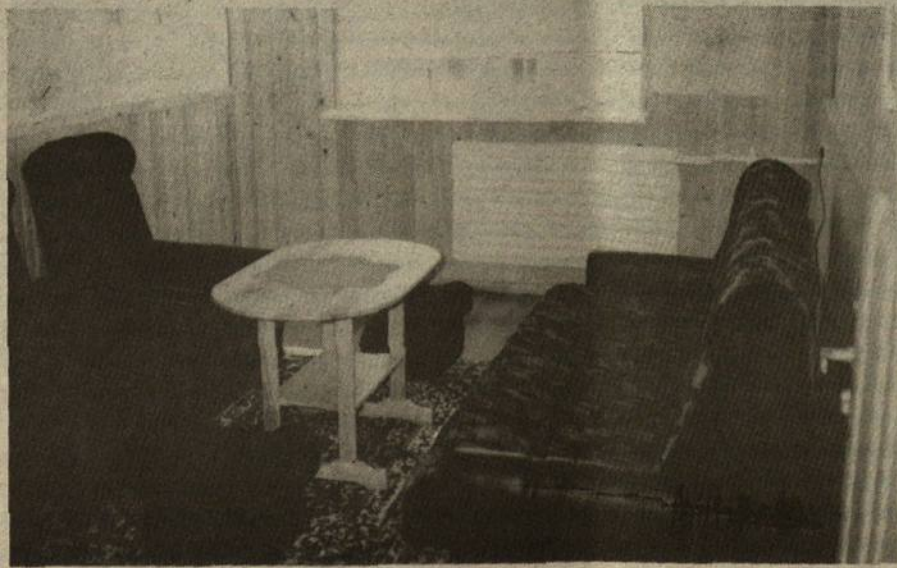
San Antonio ir Austin miestuose "Lėlės" atstovams pasiūlyta praveisti trumpus marionėčių teatro kursus.

Liuda Česnaitė-Flores

Veisieuose galima ir ristūnais pajodinėti.

ATOSTOGAUJANČIUS KVIEČIA VEISIEJŲ ŽEMĖS ŪKIO MOKYKLA

Veisiejų žemės ūkio mokyklos viešbutyje.

Jaunimo puslapis

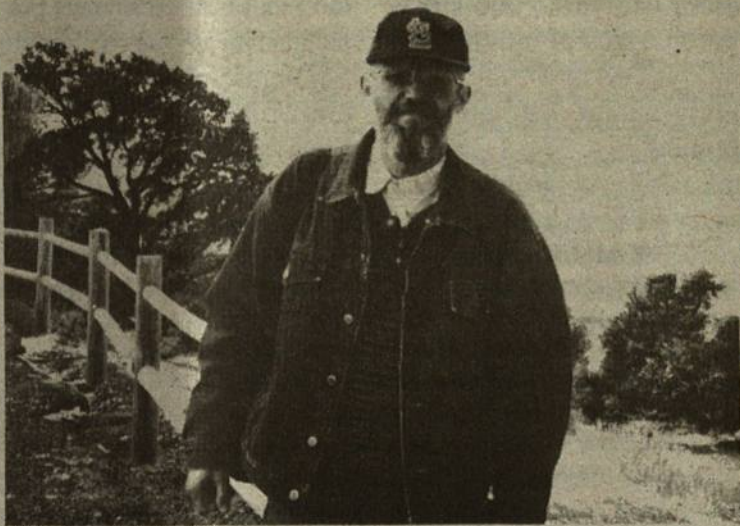
Skyriaus vedėja – Rita Augienė

Poetas Liutauras Degėsys

Kaip jau esame rašę, prieš kurį laiką Klyvlende įvykusioje Poezijos šventėje dalyvavo du svečiai – literatai iš Lietuvos. Vienas iš jų – Liutauras Degėsys. Tai filosofijos daktaras, kuris dėsto Vilniaus Pedagoginiame universitete ir rašo eilėraščius vaikams. Jis šiuo metu Lietuvoje diegia amerikiečių mokslininko Mathew Lipman programą "Filosofija vaikams" ("Philosophy for Children").

Liutauras – Lietuvos Rašytojų sąjungos narys. Jis yra išleidęs šešias poezijos knygas: "Baltas paukštis", 1984 m., "Meilės akys", 1985 m., "Rugsėjo žvaigždė", 1989 m., "Tai – naktis", 1990 m., "Iš niekur", 1995 m. ir "Žvėrynas" 1998 m. Liutaurą vienu metu mėgsta vyresni ir jaunesni. Viena iš paskutiniųjų kompozitoriaus Algirdo Klovo išleistų kompaktinių plokštelių (CD) panaudoti Liutauras parašyti žodžiai.

Dainius Degėsys

Liutauras Degėsys prie Didžiojo Kanjono. 1996 m. spalio

Liutauras Degėsys

ŠIMTAKOJIS

*Ak, pūkuotas švelnus Šimtakoji,
Kur per vasarą sveikas bėgioji,
Kiek tu batų porų nunešioji,
Šimtakoji vikrus, greitakoji.*

*Kiek tau batų kas rytą valyti,
Jie sušlampa, kai pradeda lyti,
Kaip sunku tau batus nuslauti,
Kaip keblu juos prie durų sukrauti.*

*Kaip keistai per balas tu šokuoji,
Gal tau skauda penkioliką koją?
Tu lekuoji, gal būt nesveikuoji?
Šimtakoji, o gal tu pankuoji?*

*Aš norėjau dar daug ko paklausti,
Aš norėjau tau ranką paspausti,
Bet bijojau, nes jau nežinojau,
Ką paduosi man – ranką, ar koją.*

ŽUVŲ DAINĖLĖ

Ruduo. Jau šalta ir šlapia.
Jau greitai gėlės nuvyt.

Mes tylim, plaukiame
ir matom
Kasdien tik žuvis ir žuvis.

Ateik prie kvepiančios upės,
Žvejok, pabūk su mumis.
Mes matom tavo kabliuką,
Bet žiūrim tau į akis.

Kai žvaigždės
apšviečia taką,
Kai glosto veidą naktis,
Sustok, paklausk,
kaip plaka
Po vandeniui mūsų širdis.

SU MEILE VABALUI

Mano Vabale rūbais raibais,
Kaip tavęs man gaila labai.
Neįdomiai tu gyveni –
Tu nemoki plaukti vandeny,

Tu nemoki šokti gražiai
Ar giedoti tartum gaidžiai.
Strapinėji žalia veja
Ir dejuoji: vaje, vaje.

Tavo dantys blizga baltai,
Tavo ūsai styro piktai,
Tavo akys liūdno labai
Ir balselis skamba laibai.

Pasakyk man, ką tu matai,
Kai plasnoji pro šalį lėtai.
Tu norėtum

draugaut su visais,
O tavęs jie nemylį visai.

Pražydėjus alyvoms baltai,
Tu norėsi gyventi kitaip, –
O kasdien
nuo tamsos lig tamsos
Pasislėpęs verksi kimsuos.

PABAIGA

Baigias pasaka prieš miegą,
Greitai sapnas prasidės,
Žalias Paukštis tyliai gieda,
Užsilėpęs ant kėdės.

Tarp gėlių Drugelis miega,
Snaudžia

Skraidantis Dramblys,
Ir Pingvinas mato sniegą,
Vos užmerkdamas akis.

Voras Musę supa niūriai
Sidabriniame tinkle.
Tavo Plekšnė miega jūroj,
Balto smėlio patale.

O Kandis – gudriai pažiūri,
Tuoju, atrodo, pasakys:
– Siūlų Vabalas neturi, –
Ir lėtai užmerks akis.

Baigės pasaka prieš miegą,
Greit visi išeis, išskris,
Tik pro sapną

Paukštis gieda,
Uždarydamas duris...

Neseniai atvykusiems į Ameriką IMIGRANTAI IR PABĖGĖLIAI

Raimondos knyga išleista penkiomis kalbomis

Nuolatinės "Dirvos" bendradarbė Raimondos Mikatavagė knyga "Imigrantai ir pabėgėliai", tik pernai pasirodžiusi Amerikoje, jau išleista dar keturiomis kalbomis: ispaniškai, rusiškai, lietuviškai ir bosniškai. Pastarasis leidimas skirtas itin neramiems kraštams: Bosnijai, Kroatijai ir Serbijai. Lietuviškas knygos pavadinimas – "Gyvenimas neribotų galimybių šalyje". Išleido "Šviesos" leidykla Kaune.

Vėl apsilankius Lietuvoje

Neseniai Raimonda su dukrele ir anyta lankėsi Lietuvoje. Ji maloniai sutiko pasidalinti savo išpatybiomis su "Dirvos" skaitytojais:

Kelionė labai patiko. Praeitą kartą lankiausi Lietuvoje 1995 metais. Ši kartą pastebėjau daug gerų pasikeitimų. Nueik į bet kurią parduotuvę ir rasi puikų prekių pasirinkimą. Štai toks įdomus nuotykis:

Kai grįžusios į Ameriką, nusileidome New York oro uoste, pasitikti atėjęs mano vyras įteikė dukrelei jos mėgstamiausių traškučių – "Pringles". Jis galvojo, kad jų bus labai pasiilgusi. O mes jam pranešėm, kad tokius pat traškučius Lietuvoje kramtė beveik kiekvieną dieną.

Susitikusi su giminačiais pastebėjau įdomų skir-

tumą: vilniečiai labiau optimistiškai žiūri į visus pasikeitimus, o kauniečiai – mažiau. Mums neretai tekdavo aiškinti, kad Amerikoje mes labai kukliai gyvename, sunkiai dirbame, mažai laisvo laiko turime ir pan. Bet kai kurie giminačiai ir pažįstami niekaip nenorėjo tuo patikėti. Kai kurie žiūrėjo į mus, kaip į retkarčiais sugrįžtantį A. Sabonį:

– Na, jis gi stato tris namus, užsidirbęs Amerikoje!! O kodėl jūs negalite??

Susitikau su Baltijos televizijos (BTV) vadovais aptarti, kad Lietuvoje būtų rodomos mano laidos, kurias vedu Baltimorėje. Priminsiu skaitytojams, kad šiose tiesioginėse laidos labai atvirai kalbamės su įvairiausiais žmonėmis apie tai, kaip jie sprendžia savo problemas, kaip panaudoja savo talentus, kaip elgiasi, kai sunkiai serga šeimos nariai. Tačiau Lietuvos televizijos veikėjams visa tai – nelabai įdomu. Gintaras Songaila telefonu bandė įtikinti žinių direktorių, kad mano laidas priimtų, bet šis atsisakė. Sakėsi, neturįs vietos.

Parodžiau p. G. Songailai straipsnį, išspausdintą žurnale "Psichologija tau". Straipsnio pavadinimas – "Kuo mus šeria Lietuvos televizijos?" O ten parašyta: "Nori kraujo ir mėsos – žiūrėk BTV". B. Songaila prisipažino, kad "reitingai labai svarbūs".

Raimonda Mikatavagė su dukrele Brigita Kuršių Nerijoje. Juodkrantė, Raganų kalnas. 1999 m. birželis.

VISI MOKO ŠIMTAKOJĮ ŽYGIUOTI

Kas ten trepsi ne į koją?
Kairę, dešinę – klausyk.
Šimtakojis atžygiuoja –
Kyla dulkių debesys.

– Neteisingai, neteisingai, –
Moko paukščiai ir vabzdžiai.
– Tu žygiuoji netvarkingai
Ir labai neatidžiai.

– Iš pradžių pakelk septintą,
Koją – pirmą, trečią, penktą,
Saugok trisdešimt devintą –
Nuo šeštos tau batų krenta.

– Kas gi taip lėtai žygiuoja,
Kas gi žygy uogas renka.
Kelk aukščiau dešimtą koją,
Koją, koją, o ne ranką.

Šimtakojis susigėdo,
Ėmė painiotis, suklupo
Ir ant žemės atsisėdo,
Pakabinęs storą lūpą:

– Tau gerai – tu vieną kairę,
Vieną dešinę turi.
Mano kojų – eilės, aibės,
Kojų – ištisas būrys.

Reiks visas jas išrikiuoti,
Vos tik saulė nusileis,
Ir išmokyti žygiuoti
Pagiriais ir pabalais.

Kojų šimtas – tai ne juokas.
Ir ar turi jos ausis?
Jūs tikriausiai nenutuokiat,
Kaip išmokyti jas klausyti?

Ak, tegu jos pačios eina
Per miškus ir arimus
Ir dainuoja linksmą dainą –
Apie jus ir apie mus.

Los Angeles, CA

VALSTYBĖS DIENOS MINĖJIMAS VYRESNIŲ LIETUVIŲ KLUBE

Birželio 20-ąją, tuoj po lietuviškų pamaldų, susirinkome į vėsią ir tai progai gražiai išpuoštą parapijos salę paminėti Lietuvos karaliaus Mindaugo karūnavimo sukaktį. Pokylį – minėjimą paruošė Los Angeles Vyresniųjų lietuvių klubas, kuris anksčiau vadinosi, o ir dabar žmonių vadinamas Pensininkų klubu. Klubas pirmininkas Juozas Pažėra gražiu žodžiu pradėjo šventę ir pasveikino susirinkusius. Amerikos himną giedojo solistas Antanas Polikaitis, invokaciją jautriai sukalbėjo kun. Stanislovas Anužis, gražų žodį tarė Gen. garbės konsulas Vytautas Čekanauskas. Pagrindinis kalbėtojas žurnalistas Karolis Milkovaitis, rūpestingai surinkęs ir apibendrinęs, pateikė klausytojams labai įdomų Mindaugo dinastijos apibūdinimą, pažėrė mažai žinomų, o daugumai net negirdėtų istorinių tiesų.

Meninėje dalyje, pianis-

tui William Lockwood akomponuojant, sopranas Stasė Pautienienė itin jautriai padainavo "Ilgesys" (žodžiai – Bernardo Brazdžionio, muzika – Juozo Strolis), liaudies dainą, harmonizuotą Vlodo Jakubėno, liaudies dainą, harmonizuotą Kazio Viktoro Banaičio, "Daug turėta mylimųjų" (K. Grigaitytės ir Vlodo Jakubėno) ir "Mano gimtinė" (Maironio ir Aleksandro Kacanausko). Visi programoje dalyvavę apdovanoti gėlėmis.

Sugiedojus Lietuvos himną, klubo narė, garsioji mūsų šeimininkė Antanina Uldukienė patiekė svečiams puikius karštus pietus, kuriuos svečiai vilgė visada skaniu Kalifornijos vynu.

Gražus buvo minėjimas. Kalifornijos lietuvių viensėdija turėtų būti dėkinga pensininkams ir jų pirmininkui Juozui Pažėrai, kad atsiminė vienintelį karūnuotą mūsų karalių ar atidavė jam tinkamą pagarbą. Kaip pabrėžė

Karolis Milkovaitis, Mindaugas ir jo karūnavimas – tai mūsų valstybės svarbiausias, bet mažiausiai minimas asmuo ir įvykis. Dėkui Vyresniųjų klubui, kad mums tai priminė.

Rūta Sakienė

KARALIAUS MINDAUGO MINĖJIMO PROGA

Vytautas Čekanauskas
LR Garbės generalinis konsulas

Atsikuriančios Lietuvos valstybės vienas iš ankstyvesnių, po Kovo 11-osios akto paskelbimo, žingsnių buvo sprendimas dar tą pačių metų spalio 25 d. Lietuvos Respublikos įstatymu Nr. 1-712 į valstybinių švenčių dienų sąrašą įtraukti liepos 6-ąją – Mindaugo karūnavimo dieną.

Iš pirmo žvilgsnio gali atrodyti, kad tai tik eilinis švenčių sąrašo išplėtimas.

PENKIASDEŠIMT METŲ JAV KARINĖSE PAJĖGOSE

Brigados generolas Vilmaras Kukainis po 50 metų karinės tarnybos Jungtinių Valstijų kariuomenėje šiemet išėjo į atsargą. Išlydėdamas senąjį karininką, generolas John Smith apdovanojo jį Padėkos medaliu.

Per penkias dešimtis pavyzdingos karinės tarnybos metų Vilmaras Kukainis buvo apdovanotas Bronzos žvaigždės medaliu, dviem kariniais Padėkos medaliais ir daugybe kitų pasižymėjimo ženklų. Su nuoširdžia pagarba ir pasididžiavimu jis pažymi, kad vienas iš brangiausių apdovanojimų yra medalis, kurį jam įteikė nepriklausomybę atkūrusios jo mylimos tėvynės Latvijos prezidentas.

Brigados generolas Vilmaras Kukainis savo ilgametę karinę tarnybą pradėjo 1949 m. kaip jauniausias *Baltic Guard Service* narys Amerikos kariuomenėje Vokietijoje. Pašauktas į JAV kariuomenę 1951 m. jisai buvo parinktas dirbti vertėju Vienoje. Vėliau, jau būdamas JAV kariuomenės rezervo pėstininkų seržantu, jis baigė JAV karo vadų mokyklą ir gavo leitenanto laipsnį.

V. Kukainis tarnavo Vokietijoje, Irane, Vietname, Tailande ir Okinavoje. Jo paskutinis paskyrimas aktyviojoje tarnyboje buvo USAR vyriausias patarėjas Šiaurės Ohio sričiai.

Į Ohio karinį rezervą generolas V. Kukainis įstojo,

Kento valstybiniame universitete įgijęs politinio administravimo magistro laipsnį. Tačiau ir būdamas pensijoje, jis lieka Ohio karinio rezervu patarėju.

Vilmaro Kukainio žmona Dzintra yra registruota dietologė, taip pat jau išėjusi į pensiją. Jie išaugino du sūnus ir jau gali pasidžiaugti keturiais vaikaičiais.

Pagal pulkininko
Herbert A. Holinko
straipsnį iš "Ohio Military Reserve Sentinel"
Vertė dr. Viktoras Stankus

**Brigados generolas
VILMARAS KUKAINIS
sveikina
brigados generolą,**

Brigados generolas, Jungtinio Baltijiečių komiteto skyriaus narys, aktyvus visuomenininkas V. Kukainis.

(Official Ohio National Guard photo)

LIETUVOS KARIUOMENĖS VADA JONĄ KRONKAITĮ

Praeitą savaitę gen. V. Kukainis apsilankė "Dirvos" redakcijoje. Jis perdavė nuoširdžiausius sveikinimus buvusiam JAV kariškiui Jonui Kronkaičiui, nesenai paskirtam Lietuvos kariuomenės vadu. Vilmaras Kukainis taip pat pasveikino J. Kronkaitį brigados generolo laipsnio suteikimo proga. Jis išreiškė tvirtą įsitikinimą, kad Baltijos valstybės neužilgo taps NATO narėmis. Gen. Jono Kronkaičio patirtis yra labai vertinga, tobulinant Lietuvos kariuomenės gynybinį pasirengimą pagal NATO reikalavimus.

Tačiau giliau į šį reikalą pažvelgus, galima matyti ir kitą, daug reikšmingesnę tos šventės paskelbimo prasmę.

Pasauliui, kurio dėmesys tuo metu buvo skiriamas prisidėjusiam buvusios Sovietų Sąjungos imperijos griuviui, reikėjo priminti, jog Lietuva, kaip nepriklausoma valstybė, susikūrė jau XIII šimtmetyje. Jos valstybingumo atstatymas dabar nėra naujos valstybės kūrimas, o tęsinys istorinio veiksmo, kurio pradininku ir buvo karalius Mindaugas.

Kadangi tiksliai nusakyti Lietuvos kaip valstybės užuomazgos datą nėra įmanoma, tai bent Mindaugo karūnavimo diena gali būti ižiūrima kaip valstybės organizavimo veiklos pabaiga – galu-

tinis Lietuvos valstybingumo pripažinimas.

Šiandien ši šventė savo svarbumu yra priskiriama prie kitų dviejų mums labiau artimesnių šio šimtmečio dienų – Vasario 16-osios ir Kovo 11-osios. Jos trys, kiekviena savaip, kalba apie mūsų tautos bei valstybės nueitą kelią. Su viena mes siejame valstybės pradžią, su kitomis – jos valstybingumo atkūrimą ir tęstinumą.

Ir taip prieš šimtmečius pradėtas kurti valstybės rūmas šiandien užtarnautai didžiuojasi savo garbinga praeitimi, kuri siekia anuos tolimus laikus, kai valstybės formavimą sąlygojo gyvybinis klausimas: tautai gyventi ar mirti.

DAILIŲJŲ MENŲ KLUBO METRAŠTININKAS

43 metus Los Angeles Dailių Menų klubo metraštininku išbuvęs Algirdas Gustaitis su šešiais metraščio tomiais.

S. Anužio nuotr.

TRISDEŠIMT SEPTINTASIS

**"Dirvos" novelės konkursas
Skiriamos DVI PREMIJOS:**

**pirmoji – 500 dolerių,
antroji – 300 dolerių,**

iš A.†A. SIMO KAŠELIONIO

**palikimo, kurį tvarko Korp! Neo-Lithuania
vyr. valdyba**

Tema: Autoriams suteikiama neribotą teisė patiems pasirinkti novelės temą, turinį ir pobūdį. Paskutinė rankraščių įteikimo data – 1999 metų spalio 1 d. (pagal pašto antspaudą).

Rankraščius siųsti šiuo adresu:

**Dirva, Novelės konkursas,
P.O. Box 19191
Cleveland, Ohio 44119-0191**

Konkurse kviečiame dalyvauti visus lietuvių rašytojus, gyvenančius Lietuvoje, JAV ar bet kurioje kitoje valstybėje.

Paruošimas: Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti perrašyti rašomąja mašinėle arba kompiuteriu ir pasirašyti slapyvardžiu. Tą patį slapyvardį užrašykite ant pridedamo užklijuoto vokelio, kuriame įdėta autoriaus tikroji pavardė, adresas ir telefono numeris. Tik laimėjusių vokeliai bus atidaryti. Nepremijuoti rankraščiai grąžinami tik autoriams prašant, jų nurodytu adresu.

Vertinimo komisija paprasta balsų dauguma sprendžia, ką premijuoti.

SKAUSMAS

Vladas Vijeikis

Daug maloniau kalbėti apie džiaugsmus, bet ši kartą pakalbėkime apie skausmą. Tai nelauktas ir neprašytas svečias. Toks, kaip uošvė. Ateina nelauktai ir ne iš to kampo, iš kurio esi pasirengęs sutikti.

Skausmai būna dvejopi: kūniški ir dvasiniai. Niekas dar nesurado mašinos, matuojančios skausmo didumą. Florijono žmona tvirtina, kad Florijonas – labai nekantrus. Bet ji sako, kad Florijonui pradėjus zirzėti, galima jį nuraminti su šaltibarščiais. Mat Florijonas mėgsta šaltibarščius. Tad Florijonienė tuojau ima gaminti tuos vaistus. Bet tai gana sudėtingas farmaceutinis veiksmas. Reikia burokų, agurkų, svogūnų, krapų (tuos tikrai labai sunku gauti), kiaušinių, grietinės, pasukų. Negalima užmiršti nė vienos sudėtinės dalies, nes Florijonas vėl ima vaitoti.

Kalbant apie vaistus, nepamirškime, kad labai geras vaistas skausmams mažinti – valerijonas. Lietuvoje padoriuose namuose visuomet turėdavo valerijono lašų. Keli lašai, įvarvinti į arbatą, darė stebuklus. Dar vienas labai geras skausmų žudytojas – trejos devynerios. Jas sudaro net dvidešimt septynios gydomosios žolelės, tad tiksliai ir nežinai, nuo kurių pagerėja.

Bet skausmas turi ir gerųjų pusių. Sakoma, kad poetai, tik dvasinius skausmus pergyvendami, parašo gerus eilėraščius. Čia poetams padėti visados pasirengusios merginos. Jos specializuojasi skausmų srityje. Ir nereikia

daug pastangų. Nurėpliojo su kitu, štai tau ir skausmas. Ir jeigu poetas turi net kelias merginas, tai eilėraščių nepri-trūksta.

Būna visokių skausmų. Jeigu praskrendantis paukštis ant naujo Porche automobilio palieka savo dovaną, ypač jei tas paukštis – paleistu pilvu, tai automobilio savininkui – didelis skausmas. Nemažas skausmas tam, kuris tikėdamasis didelio pelno, praranda į banką įdėtus pinigus. Bet jeigu jis būtų geros širdies, tai pasidžiaugtų, kad bankininkas gerai pagyveno.

Kaip sakyta, skausmas – neišmatuojamas. Jeigu žmogelis rėkia ir šaukiasi šventųjų, tai ką gali žinoti: ar jis nori šaltibarščių ar trejų devynerių. Užmiršau pasakyti, kad trejos devynerios mirksta spirite. Taigi ligonis nekramsnoja žolelių, bet sriūbčioja tą skausmus mažinantį ir linksminantį vaistą.

Skausmai lydi nuo pat vaikystės. Štai vaikelis nusi-mušė pirštą. Bėga rėkdamas pas mamą. Mamą papūtė – skausmas sumažėjo. Mama – pati geriausia gydytoja.

Milijonieriui didelis skausmas – prarasti kokį milijoną. Nors jam dar liko bent keli milijonai, bet jis šoka per langą iš savo daugiaaukščio namo.

Žmogelis nusiperka loterijos bilietą. Tikisi laimėti keletą milijonų. Ima planuoti, ką pirs, kur važiuos atostogų ir kokiais žodžiais iškolios savo bosą, užtrenkdamas darbovietės duris. Pralaimėjus – nemažas skausmas.

Skaudu, kai tavo skausmas – neatjaučiamas ir paniekinamas. Štai žydai pareikalavo, kad iš Auschwitz koncentracijos stovyklos būtų pašalinti kryžiai. Mat jie įeidžia žydų religinius jausmus. Tiesa, toje stovykloje žuvo ir krikščionių. Bet toks jau jų būdas: nori viską turėti.

Na, koncentracijos stovyklų negaila. Tegul turi. Lietuvoje žydai valdė 90 %

(Nukelta į 12 p.)

KOMPOZITORIUS

APYSAKA

Dalila Mackialienė

(Tęsinys. Pradžia – 22 nr.)

– Tai tik jūs, užsieniečiai, bijote Sibiro. Aš ten esu išgyvenęs net keletą metų. Žinoma, tada dar buvau visai jaunas. Dar nei barzdos nesku-tau, – juokaudamas atsakė kompozitorius.

– Tai jus išvežė su tėvais? O ar jie sugrįžo? – užklausė Julija žingeidžiai.

– Aš nežinau, kur mano tėvai. Greičiausia jau mirę. Nelabai juos ir prisimenu. Kartais, lyg per sapną, kažkas švysteli, bet ir vėl kažkur dingsta. Prisipažinsiu, aš net nežinau, ar esu lietuvis. Čia atvažiavau, būdamas gal keturiolikos, gal penkiolikos metų paauglys. Gal mažiau. Net pats nežinau. Man čia patiko ir pasilikau. Po truputį pramokau kalbėti lietuviškai, verčiausi vaginėdamas. Turėjau tokią dūdelę, lyg fleitą, tai švilpindamas užsidirbdavau maistui. Žmonės įmesdavo po keletą kapeikų į kepurę. Gyvenau gatvėje, miego-davau ilindęs į visokius užkaborius. Žiemą pasivogdavau drabužių ir šiaip taip verčiausi, kaip ir daugelis. Visi vogdavo: vieni nuo kitų, nuo valdžios, nuo kaimynų. Niekas nesirūpino, kas bus rytoj. Svarbu, kad nepagautų. Rūpinosi, tik šia diena. Rytoj bus tik rytoj. Nesirūpinau, kodėl gyvenu ir kaip gyvenu.

Vieną dieną nešiausi pavogtą paltą. Galvojau parduoti. Pagavo milicija. Patupdė daboklėn. Ten buvo gerai. Davė valgyti, buvo šilta, miegojau ant šiaudinio čiužinio. Milicininkas vis klausinėjo, kas esu, kur gyvenu. Sakiau, kad gyvenu Vilniuje, buto neturiu, tik grįžau iš Sibiro, todėl gyvenu gatvėje. Sakiau, kad pavardės neatsimenu, nes

išvežė mažą. Sibire pavardžių nereikia. Tada milicininkas užrašė mane Skirpstu. Jo pavardė buvo Skirpstas. Sakė, kad skirpstas yra labai kietas medis. Iš jo galima padaryti tokias stiprias lazdas, kuriomis galėtum išmušti pusę Rusijos. Tada tos kalbos nesupratau. Suvokiau tik vėliau. Jis man davė Jono vardą. Tai – jo sūnaus vardas. Jis žuvo nuo stribo kulkos. Kūnas ilgai gulėjęs miestelio aikštėje. Nuo to vaizdo jo žmona išėjusi iš proto, paskui mirė. Tada visko buvo...

– Mintyse viskas maišosi lyg sapnas. Vėliau patalpino į vaikų namus. Dažnai aplanky-davo, buvo lyg tėvas. Vis ragino mokytis. Namų vadovybei vis sakė, kad, jeigu mane gerai auklės, būsiu geras komunistas. Bet mane domino muzika. Kai buvau mažas iš kažkur gavau gaiduką, jis švilpdavo, kai papūsdavau per skylutę. Gal nuo tada įpratau švilpauti... Vėliau švilpdavau dūdele. Išmokau net "internacionalą" pašvilpti. Už tai gavau geresnį maistą.

Susipažinęs su gaidomis, pradėjau užrašinėti. Kas tik ausyse suskambėdavo – tą ir užrašydavau. Kasdien tobulėjau. Už dainą, parašytą Stalino garbei – premiją gavau. Dešimt rublių! Ir taip, metams bėgant, tapau žymiu kompozitorium. Buvo sudarytos sąlygos lankyti konservatoriją. Tada po keletos metų įgijau pianisto profesiją. Dabar nesiskundžiu. Tik kad ta širdis taip nesidaužytų. Buvau pas daktarus, net ir Maskvoj. Patarė nesinervuoti ir nepersidirbti. Bet kaip čia gali, kad dirbti reikia. Tai taip ir nesusigaudau,

ar esu lenkas, vokiečių, gal net rusas. Dabar esu lietuvis. O taip labai norėčiau žinoti savo kilmę. Manau, kiekvienas norėtų. Juk gerai žinoti, kam žmogus priklauso, – susimąstęs nutilo, prisispaudė krūtinę prie vairo ir pagreitino važiavimą. Po ilgesnės tylos Julija užklausė:

– O iš savo vaikystės, kai buvote dar visai mažas, ar nieko nerandate, kas būtų įstrigę į atmintį? Juk turi būti labai sunku, nežinant, kas esi, iš kur esi?

– Dabar pripratau būti lietuviu ir lekiu su gyvenimu, kaip šie pakelės beržai lekia pro automobilio langus. Pasi-taikė ir duobių, bet viskas laimingai baigdavosi. Partijos bilietas daug padeda. Kaip matėte, turiu puikią žmoną, auga du vaikučiai, tokie mieli. O iš vaikystės prisimenu baltai apsirengusią moterį, kuri mane tai pasodindavo, tai vėl paguldavo. Gal tai buvo mano motina... Atsimenu dar ir berniuką, didesnį už mane. Jis vieną naktį atėjo prie mano lovos, iškėlė, apvilko tokiu dideliu drabužiu ir rodydamas į save vis kartojo "Bruder, Bruder..." ir rodė, kad eičiau su juo. Taip mudu išėjome. Lauke labai šaudė ir mudu slapstėmės tarp namų. Aš jį vadinau Bruder, o jis man sakė "Vilius" ir rodė į mane. Tai taip ir likau Vilius, iki Skirpstas "pakrikštijo" Jonu.

Mudu daug keliavome. Jis iš kažkur gavo, o gal pavogė po dūdelę ir mudu eidami švilpudavome. Aš vis labai verkiau ir prašydavau grįžti, tik nežinojau kur. Jis manęs nesuprasdavo, o kai jis man sakydavo, aš nesupras-davau. Pirštais susirodydavome ir to užteko...

ŠVENČIŲ AIDAI

Šv. Andriejaus lietuvių parapijoje Filadelfijoje jubiliejinių šv. Mišių pamokslą prie atnaujinto altoriaus sako vyskupas Paulius Baltakis.

P. Vaškio nuotr.

NEW 1999 VIDEOS ON LITHUANIA and also on VILNIUS: In English Only

LITHUANIA - INTO THE NEW MILLENIUM
100 minutes visiting more than
30 locations. \$34.95 plus Shipping

VILNIUS - A WORLD CENTRE OF CULTURE
62 minutes of original current footage
visiting the Old Town. \$26.95 plus Shipping
Or BOTH VIDEOS for \$54.95 plus Shipping

Shipping: USA: \$4.75 Flat sent Priority
CANADA: \$6.75 US Flat

All other locations: \$7.00 One Video, \$9.00 Per Set

ORDERING: Telephone: (512) 244-2464

WEBSITE: <http://centxvid.home.texas.net>

Also, please visit our Website for further information.

BY MAIL TO: CENTRAL TEXAS VIDEOGRAPHY

P.O. Box 5215, Round Rock, TX 78683

MAJOR BANKCARDS Accepted for Telephone and Website Orders.

SPORTO ŽINIOS

Skyriaus vedėjas – Algirdas Bielskus

Šių metų pradžioje skelbėme 1999 metų varžybų kalendoriaus pirmąją dalį. Dabar pateikiame likusių oficialių ŠALFASS-gos varžybų kalendoriaus papildymą.

Toronto LSK "Jungties" 14-asis 3-Pitch mišrių (CO-ED) komandų "softbolo" turnyras, kuris kartu laikomas ir ŠALFASS-gos pirmenybėmis, įvyks rugpjūčio 28-29 d.d., *Wasaga Beach, Ont.* Pasiteirauti: Rimas Kuliavas, 297 Kennedy Ave., Toronto, Ont. M6P 3C4, Canada, tel. 416-766-2996; faksas: 416-766-5537; E-mail: kuliavas@compuserve.com

Šiaurės Amerikos lietuvių komandinės ir individualios golfo pirmenybės vykdo Klyvlendo lietuvių golfo klubas. Varžybos įvyks rugsėjo 4-5 d.d., *The Reserve at Thunder Hill aikštyne, Madison, Ohio.* Pasiteirauti: Algis Nagevičius, 10200 Ridgewood Dr. # 617-2, Parma, OH 44130; tel. 440-845-8848; faksas: 440-845-1709.

ŠALFASS VARŽYBŲ KALENDORIUS II dalis

Šiaurės Amerikos baltijiečių lauko teniso pirmenybės įvyks 1999 m. rugsėjo 4 & 5 d.d. *Columbus, Ohio.* Rengia latviai. Pasiteirauti: Arturs Zageris, turnyro vadovas, P.O. Box 21874, Columbus, OH 43221-0874; faksas: 614-459-1151; tel. 614-459-5200, ext. 233. Papildomai lietuviams: Eugenijus Krikščionas, ŠALFASS lauko teniso vadovas, 105 Anndale Dr., North York, Ont. M2N 2X3; tel. 416-225-4385; faksas: 416-787-9168; E-mail: dianejk@interlog.com

Šiaurės Amerikos baltijiečių lengvosios atletikos pirmenybės vykdo Klyvlendo LSK "Žaibas", rugsėjo 11-12 d.d., *Cuyahoga Community College, Western Campus, Parma, Ohio.* Pasiteirauti: Algirdas Bielskus (aukščiau nurodytu adresu ir tele-

fonu). Vyrų, moterų, jaunimo bei veteranų klasių varžybos.

Šiaurės Amerikos baltijiečių sportinio šaudymo pirmenybės vykdo estai, rugsėjo mėnesį, Kanadoje: rugsėjo 11 d. – stendinio (Trap) šaudymo; rugsėjo 18 d. – mažojo (.22) kalibro šautuvų ir rugsėjo 25 d. – pistoletų. Pasiteirauti: Kazys Deksnys, 1257 Royal Dr., Burlington, Ont. L7P 2G2; tel. 905-332-6006; faksas: 905-332-7696.

Klyvlendo LSK "Žaibo" 7-asis etninis mišrių komandų (CO-ED/6 žaidėjų) tinklinio turnyras įvyks spalio 9 d. Klyvlende. Kviečiamos lietuvių ir kitų baltijiečių komandos. Pasiteirauti: Petras Stungys, 8243 Donald Dr., Mentor OH 44060; tel. 440-974-9736 namų, 216-692-5918 darbo; E-mail: stungys@en.com

Šiaurės Amerikos Baltijiečių lietuvių plaukimo pirmenybės numatomos spalio 23 ar spalio 30 d., Toron-

te, Kanadoje. Vykdo – Š. A. baltijiečių plaukimo sekcija. Tikslī data ir vieta bus pranešta vėliau. Pasiteirauti: Modris Lorbergs, 73 North Heights Rd., Etobicoke, Ont. M9B 5H9; Tel. 416-626-7262. Papildomai lietuviams:

Algirdas Bielskus.
Varžybų reikalais galima kreiptis į ŠALFASS-gos Centro valdybos gen. sekr. Algirdą Bielskų.
ŠALFASS CENTRO
VALDYBA

SKAUTIJA RUOŠIASI JUBILIEJUI

Liepos 7-osios vakare Neringos tunto tuntininkės s. Vilijos Klimienės kvietimu Dievo Motinos svetainėje susirinko dešimt asmenų, atstovaujančių visiems septyniems Klyvlendo (Cleveland, OH) skautų vienetais. Tuntininkė dalyviams išdalino dailiai atspausdintą Jubiliejaus sueigos rengimo planą ir pakvietė aptarti Klyvlendo skautijos veiklos penkių dešimtmečių garbingo jubiliejaus programą. Ją praves Neringos ir Pilėnų tuntai su visų skautiškų vienetų talka. Siūlymus pateikė ir su dideliu entuziazmu aptarė minėjimo pobūdį Vilija Klimienė, Dženasas Kižys, Albina Bakūnienė, Nijolė Kersnauskaitė, Livija Pollock, Giedrė Kijauskienė, Virginija Rubinski, Nelė ir Gerardas Juškėnai, Algis Miškinis ir Aurelija Balašaitienė. Visi pripažino, kad penkių dešimtmečių pozityvios veiklos istoriją dera tinkamai paminėti ir atšvęsti, į tą iškilų džiaugsmo šventę įtraukiant ir plačią visuomenę. Juk negalima nepagerbti skautų įnašo, kuriuo jaunimas pozityviai nuteikiamas ir skatinamas siekti idealų, tarnaujant Dievui, Tėvynei ir artimui.

Prasidėjus vasaros atostogoms, nutarta orientuotis į rudenį, jau net dabar aptariant didžiuosius tradicinius skautų renginius, kaip Kūčias ir kitų metų kovo mėnesį įvyksiančią Kaziuko mugę. Buvo siūlymų surengti pobū-

Aurelija M. Balašaitienė

vį su koncertine programa ar skautiško pobūdžio iškilą su laužu gamtoje, tačiau dar nepriimtas galutinis sprendi-

mas. Vilija Klimienė įpareigojo Aureliją Balašaitienę ir Gerardą Juškėną per spaudą supažindinti visuomenę. Sueigos dalyviai išsiskirstė labai pakiliai nusiteikę.

Psktn. Teresė Majorovaitė – po įžodžio Giraitėje.

G. Juškėno nuotr.

A.†A. JUOZUI DŽENKAIČIUI

mirus Kalifornijoje, reiškiamo gilią užuojautą jo žmonai BRONEI.

STAŠKŲ ŠEIMA:

Vytautas ir Angelė,
krikšto sūnus Edwardas ir Vanessa,
Richardas ir Amy, Riita ir Algis

PADĖKA A.†A. ONA JANKIENĖ

Po sunkios ir labai ilgai varginusios ligos, sulaukusi 86 metų amžiaus, mūsų mylima Žmona ir Motina iškeliavo Amžinybėn 1999 m. birželio 28 d. Palaidota liepos 1d. dieną, Visų Sielų kapinėse.

Liūdesyje liko: vyras Juozas Jankus, dukterys: Salomėja, Nijolė ir Kristina, jų vyrai Robert ir Julian, jų vaikai Brandon, Nicky, Renata, Reginutė, Crystal su vyru Brian, vaikaičiai John ir Ethan, o taip pat Lietuvoje – velionės sesuo Julija, Aldona su šeima, velionės vyro seserys: Adelė, Eugenija, dr. Salomėja su vyru dr. Stasiu Keršausku ir daug kitų giminių.

Nuoširdžiai dėkojame kunigui Leonui Zarembai už maldas laidotuvių namuose, per šv. Mišias lietuvių bažnyčioje ir kapinėse, už jausmingus žodžius, pasakytus per pamokslą, ir pareikštą užuojautą.

Gili padėka solistei Virginijai Muliolienei ir vargonininkei Ritai Kliorienei. Jūsų skambios giesmės ir muzika mus gaivino sunkiose valandose.

Padėka ir pagarba karsto nešėjams, suteikusiems patarnavimą a.a. Onos paskutinėje kelionėje.

Širdingai dėkojame visiems mūsų draugams ir pažįstamiems už paramą, pareikštą užuojautą žodžiu ir laiškais, už užprašytas šv. Mišias ir atsiųstas gražias gėles.

Ačiū ir Funeral Home direktoriams, William J. Jakobs ir Kennet E. Schmidt už sąžiningą ir malonų patarnavimą.

Jūsų visų meilė ir šiluma apsupo mūsų šeimą šiose sunkiose valandose.

Liūdesyje likę: vyras Juozas A. Jankus, dukterys su šeimomis, jų vaikai ir vaikaičiai

Šešerių metų mirties sukaktis

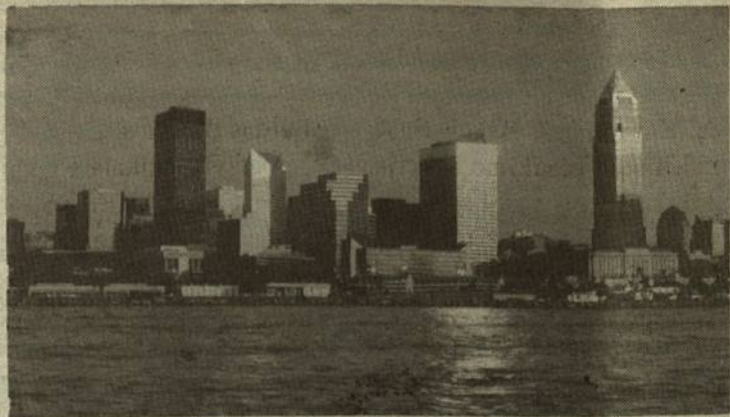
Žmona, Mama ir Močiutė

A.†A. JUZĖ JUOZAITIENĖ

Gimė Lietuvoje, Telšiuose. Dirbo Klaipėdoje, parduotuvės kasininke. 1939 m. per Kalėdas ištekojo už Antano Juozaičio. 1944 m. spalio mėn. su vyru pasitraukė į Vakarus.

Persikėlė į Ameriką, 3.5 metų Juozaičiai gyveno New York apylinkėse, o paskui persikėlė į Cleveland, Ohio. Išaugino dvi dukras. 1993 metų liepos 10 d., iškamauta sunkios ligos, Juzė iškeliavo į amžinybę.

Su liūdesiu velionę prisimena jos vyrai Antanas, dukros – Birutė ir Živilė, vaikaičiai: Angela, Rūta, Herbertas ir Antanas.

MŪSŲ MIESTE IR JO APYLINKĖSE

RENGINIŲ KALENDORIUS

• LIEPOS 17 d. – trečioji "Gijos" gegužinė "Beachland Park" pokylių vietoje. Pradžia - 4 v.p.p.

• LIEPOS 18 d., 11:30 val. ryto – šv. Jurgio parapijos gegužinė šios parapijos sodyboje.

• RUGPJŪČIO 22 d. – Lietuvių klubo gegužinė Amerikos italų klube, toje pačioje vietoje, kaip ir 1998 m. Įvažiavimas iš Euclid g.

• RUGPJŪČIO 27 d. – Lietuvių kultūros darželių vakaras Gwin Estate sodyboje.

• RUGSĖJO 4-5 d. – metinės ŠALFASS golfo žaidynės vyks "The Reserve at Thunder Hill", Madison, OH. Rengia Klyvlendo Lietuvių golfo klubas.

• RUGSĖJO 11 d. – "Tėvynės garsų" radijo programos 50 metų jubiliejus: banketas, minėjimas, koncertas.

• RUGSĖJO 11-12 d. – metinės Šiaurės Amerikos baltijiečių ir lietuvių lengvosios atletikos pirmenybės. Cuyahoga Community College, Parma, OH. Rengia Klyvlendo LSK "Žaibas".

• RUGSĖJO 25 d. – "Volungės" moterų choro koncertas. Rengia vyresniųjų skaučių "Židinys".

• SPALIO 9-10 d. – Lietuvių dienos, skirtos 100-osioms V. Kudirkos mirties metinėms. Rengia LB apylinkės taryba.

• SPALIO 16 d. – Baltijiečių bendravimo vakaras Lietuvių namuose. Rengia Klyvlendo Baltijiečių komitetas.

• SPALIO 30-31 d.d. – Ateitininkų metinė šventė.

• LAPKRIČIO 14 d., nuo 11:30 v.r. iki 3:30 v.p.p. – šv. Jurgio parapijos rudens festivalis.

• GRUODŽIO 18-19 d. – šv. Jurgio parapijos kalėdinių kepinių pardavimas.

• GRUODŽIO 24 d., 9:30 v.v. – bendros Kūčios šv. Jurgio parapijos salėje.

VERTA APLANKYTI

*Sudarė
Gerardas Juškenas*

• Liepos 17 d., 8-11 v.r. – iškyla paukščiams stebėti. Morning with the Birds. Rocky River Nature Ctr., 24000 Valley Pkw., N. Olmsted. Tel. 440/734-6660.

• Liepos 18 d. 8-10 v.r. – 1 mylios iškyla ir pusryčiai parke. Breakfast in the Park. Brecksville Reserv. iš Rt. 82 (Chippewa Rd.) Oak Grove Picnic Area. Registruojama nuo liepos 7 d. Tel. 440/526-1012.

• Liepos 18 d. 9 v.r. – 5 v. p.p. – Zoologijos sodo gėlynai. Cleve Metroparks Zoo Blooms. 3900 Wildlife Way. Tel. 216/661-6500, ext. 290.

• Liepos 19 d. 8 v.v. – Mary Hoffman išpūdžiai iš dabartinės Kinijos. Cleve Metroparkų Rytų Foto klubas. North Chagrin Nature Ctr., Sunset Ln. iš Rt. 91 (SOM), Mayfield Vlg. Tel. 440/473-3370.

• Liepos 20 d. 7:30 v.v. – nemokamas orkestro koncertas. Hillcrest Concert Band. Chesterland Gazebo, Rt. 322 & Tr. 306, Chesterland, Tel. 440/942-3944.

• Liepos 20 d. 9:30-11:30 v.r. – poros mylių iškyla jaunimui. Hiking for the Young at Heart. Hinckley Reserv. Whipp's Ledges parking area. Tel. 440/526-1012.

• Liepos 20 d. 7-9 v.v. – nemokama paskaita "Laiminga senatvė. Aging Successfully. Rocky River United Methodist Church, 19414 Detroit Rd., Rocky River. Registruotis tel. 216/476-2901.

• Liepos 20 d. 10-11:30 v.r. – poros mylių iškyla senoliams. Senior seekers. I. North Chagrin Reserv. Nuo Squire's Castle parking lot, iš Chagrin River Rd. Tel. 440/473-3370.

• Liepos 22 d. 7-9 v.v. – nemokama paskaita apie kompiuterius. Computer User Group. Tri C East Campus, Harvard & Richmond Rds. Tel. 440/449-1427.

• Liepos 23 d. 8:30-10 v.v. – žvaigždžių stebėjimas. Summertime Stargazing. North Chagrin Nature Ctr., Sunset Ln. iš RT. 91 (SOM), Mayfield Vlg. Tel. 440/473-3370.

• Liepos 23-25 d. – Airių kultūros šventė. Cleve Irish Cultural Festival. Cuyahoga County Fairgrounds, Bagley Rd. Berea. Tel. 216/-251-1711.

• Liepos 24 d. 9 v.r. – 3 v. p.p. – Smaragdų karolių iškyla dviračiais. Tour de Necklace. Kelionė iš Brecksville Nature Ctr. į Bedford Reserv, nuo Brecksville Nature Ctr. parking lot, iš Rt. 82 (Chippewa Rd.). Dalyvių skaičius – ribotas. Registruojama nuo liepos 1 d. Tel. 440/248-2326.

• Liepos 25 d. 1-2:30 v. p.p. – poros mylių iškyla pievomis peteliškėms stebėti. Butterflies Abound. Rocky River Reserv. Lewis Rd. Riding Ring on Lewis Rd., iš

Cedar Point Rd., N. Olmsted Twp. Tel. 440/734-6660.

• Liepos 25 d. 7:30-9:30 v.v. – poros mylių iškyla Jonvabaliams stebėti. Fireflies in Moonlight. North Chagrin Nature Ctr., Sunset Ln. iš Rt. 91 (SOM), Mayfield Vlg. Tel. 440/473-3370.

• Liepos 27 d. 7:30 v.v. – nemokamas orkestro koncer-

tas. Hillcrest Concert Band. Fountains-on-the-Greens, 1555 Brainard Rd., Lyndhurst. Tel. 440/942-3944.

• Liepos 28 d. 7:30 - 10 v.v. – Vasaros naktis ežere. Summer Night on Hinckley Lake. Mėnesienos kelionė luotais. Kaina – \$12. Registracija privaloma, tel. 216/341-3152. Ger.J.

VASAROS KONCERTAI

South Chagrin Metro-park's Reserv. – Look About Lodge pievoje šią vasarą numatyti septyni koncertai sekmadeniais:

liepos 11 d. – "Brand New Hat" – populiarios muzikos grupė "Naujutėlė skrybėlė";

liepos 18 d. – "The Hooligans" – Amerikos airių linksmoji grupė;

liepos 25 d. – Kathy Johnson – liaudies šokių melodijos;

rugpjūčio 1 d. "Hot Jazz Seven" – pietinių JAV vals-

tijų džiazas ir senoviniai ritmai;

rugpjūčio 8 d. "Cats on Holiday" – New Orleans ritmų šuipynys;

rugpjūčio 15 d. – Gorman & Del Greco "Akinančios nuotaikos" ir liaudies duetas;

rugpjūčio 22 d. – dainų kūrėjas Roy Hurd – Warner Bros.

Teirautis tel.: 440/247-7075. Look About Lodge yra prie Miles Rd., į rytus nuo Rt. 91 (SOM), Bentleyville. Ger.J.

VISUS KVIEČIAME Į trečiąją "GIJOS" GEGUŽINĘ

Šeštadienį, liepos 17 d. – 4:00 v.p.p. "BEACHLAND PARK" plėnikų vietoje lėjimas – Canterbury gatvės pabaigoje, prie ežero. Yra tinklinio, dvi teniso aikštelės, žaidimų aikštynas.

PROGRAMA: 6:00 v.v.

Vilniaus Teatro "Lėlė" aktorės ONUTĖS PUČKORIOTĖS lėlių vaidinimas, vaikų pasirodymai, žaidimai, dainos, muzika, šokiai, loterija. Vakaro pabaigoje Kauno "Radija tau" pranešėjas VYTAURAS SASNAUSKAS praves diskoteką.

ĮĖJIMO AUKA – \$10 (VAIKAMS – \$2)

Visus pavaišinsime

šašlykais, salotomis, alumi ir gaivinančiais gėrimais.

Informacija: 216-481-0011 – www.glja.org

Ačiū loterijos rėmėjams: TAUPAI, OLD NAVY, LITMA, PATRIA, VINCO KIRPYKLA, RESTORANAS "GINTARAS", ITALŲ RESTORANAS "SCOTTI'S", BACK DOOR BEVERAGE ir kt.

The World is Changing!

Can you afford not to have Internet Access? Xcelnet offers you One full Year of Unlimited Internet Access for \$125 with this ad. Web Hosting Starts at 19.95 / month.

Call now 216-382-9033

You will be online today. Guaranteed. Tired of busy signals? Excellent Service. Free E-Mail & Web Space.

SUPPORT IN LITHUANIAN AVAILABLE

Don't have a computer? We have new and refurbished systems starting from \$399.

Monitors and Printers available.

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL
TO EAST EUROPE

passports • visas • prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

Rita Staškutė-Zvirblienė

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122
Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980
Fax: (216) 831-5028

KELIONĖS Į LIETUVĄ – 1999

Visi skrydžiai – geriausiomis kainomis
Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas.
Bendradarbiaujame su "Lietuvos avialinijomis".

MATAS REALTY

Rita P. Matienė • Broker • Savininkė
State Certified Real Estate Appraiser – Įkainuotoja
Profesionalus pataravimas perkant-parduodant namus ir namų įkainavimas

V. R. MATAS

Visi teisiniai pataravimai

17938 Neff Rd. Cleveland, OH 44119
(216) 486-2530

Vytas R. Matas • Attorney-at-Law • Advokatas

2412 Cedarwood Rd. Pepper Pike, OH 44124
(440) 473-2530

DIRVA

SKAUSMAS

(Atkelta iš 9 psl.)

prekybos, bet jie norėjo visko. Kada buvo steigiami kooperatyvai, kėlė didelį "lėrmą". Izraelyje gyvena daug tokių, kurie lietuviams sukėlė daug skausmo žudydami, kankindami, tremdami į Sibirą. Jie yra globojami, ir negalima apie tai net užsiminti. Bet Lietuvoje jie užsimušdami ieško lietuvių, nusikaltusių žydams. Mat kai kuriems tik savi skausmai yra tikri. Į kitų skausmus numojama ranka.

Amerikoje, įvykus didesniajam skausmingam įvykiui, sulekia psichologai, psichiatrai ir advokatai. Stengiasi sumažinti skausmus. Ypatingai susirūpinę advokatai. Jie kelia bylas ir reikalauja milijono

skausmų apimtajam. Gavęs milijonus, skausmuose besiraitantis nelaimingasis staiga pasveiksta ir toliau laimingai gyvena be psichiatrų ir psichologų.

Kokio laipsnio skausmai apima rašytoją, kurio kūrybą atmeta negailestingi redaktoriai ir leidėjai? Įtariu, kad tie individai jaučia džiaugsmą, kitiems suteikdami skausmą.

Sakoma, kad *Michelangelo*, tapydamas Siksto koplyčios lubas, kentė skausmus. Pabandykite gulėdami dažyti lubas – sužinosite. Ar jis pajuto džiaugsmą, nulipęs žemyn ir pažiūrėjęs į savo darbą? Aš ilgokai žiūrėjau į tas nuostabias lubas ir man įskaudo kaklą.

Dailininkai pergyvena

nemažus skausmus, nesugebėdami savo idėjų perkelti į drobę. Dažai, teptukas eina sau, o sumanymai nesutampa.

KVIEČIAME Į ŠV. JURGIO PARAPIJOS GEGUŽINĘ – SUGRĮŽTUVES

Sekmadienį, liepos 18 d., Šv. Jurgio parapijos taryba rengia metinę gegužinę ir sugrįžtuves klebonijos sode po 10:30 val. ryto Mišių. Visus kviečiame tą sekmadienio popietę praleisti su šeima ir bičiuliais Jurginėje. Ten bus valgiai, gaivinantys gėrimai, žaidimai visiems ir įėjimo laimėjimai. Bus pasirūpinta kiemo apsauga. Bilietai: suaugusiems – \$ 7, vaikams 6–13 m. – \$5. Vaikai iki 6 m. įleidžiami veltui. Šeimos bilietas: \$20. Ger.J.

TREČIOJI "GIJOS" GEGUŽINĖ

Klyvlendo lietuvių sambūris "Gija" visus kviečia į trečiąją GIJOS GEGUŽINĘ, kuri įvyks šeštadienį, liepos 17 d., 4:00 v.p.p., Beachland Park piknikų vietoje. Ji yra Canterbury gatvės pabaigoje, prie Erie ežero. Įėjimo auka bus – \$10, vaikams – \$2. Visi bus pavaišinti šašlykais, salotomis, alumi ir gaivinančiais gėrimais.

Gegužinės programa prasidės 6:00 v.v.. Programoje bus Vilniaus teatro "Lėlė" aktorės Onutės Pučkoriūtės lėlių vaidinimas, vaikų pasirodymai, žaidimai vaikams ir suaugusiems, lietuviškos dainos, muzika, šokiai ir laiminga loterija. Vakaro pabaigoje Kauno "Radija Tau" pranešėjas Vytautas Sasnauskas

praves diskoteką.

Išspūdingiausi gegužinės loterijos laimėjimai: \$100 taupymo sutartis (*savings bond*, už kurią dėkui lietuvių kredito kooperatyvui "TAUPA") \$50 pirkimo kortelė drabužiams (dėkui "OLD NAVY" krautuvei), gėrybių krepšelis (dėkui parduotuvei "PATRIA"), pietūs restorane "GINTARAS" ir kitos vertingos dovanos.

Beachland Park piknikų vietoje yra tinklinio aikštelė, dvi lauko teniso aikštelės ir žaidimų aikštynas vaikams.

Smulkesnę informaciją galite gauti pasiskambinę tel: 216-481-0011, arba per internetą: www.gija.org.

Linas Johansonas

Vilties partnerystė - 99

Judita Brencienė su dukra Ievute ir Dr. Steve Ditto.

"DIRVAI" AUKOJO:

D.Venclauskaitė, Wolc, CT 65
J.Petronis, Los Angeles, CA 42
V.Koklys, Hacienda H., CA 25
K.Leknius, Sun City, AZ 25
V.Apanius, Chesterland, OH 20
J.Jankus Richmond H., OH a.a.
Onos Jankienės atminimui ... 20
B.Paliulionis, Cicero, IL 20
R.Apanavičius, Euclid, OH 15
C.Grigas, Salinas, CA 15
A.Jančiukas, Coldwater, MI 15
Dr.A.Kisieličius, Sidney, OH 15
A.Kremeris, Orland Pk., IL 15
K.Milkovaitis, Yorba L., CA 15
E.Norkus, Waterbury, CT 15
A.Santvaras, Boston, MA 15
E.Šilgalis, Euclid, OH 15
E.Bulotienė, Detroit, MI 10
G.Janušonis, Rochester, NY 10
J.Ramanauskas, Metuch., NJ 10
A.Špakauskienė, Ft.M., FL 10
V.Pauša, Wallingford, CT 5

Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame

"TAUPA" KVIEČIA

Lietuvių Kredito kooperatyvo tarnautojai, neseniai atšventę "Taupos" 15 metų veiklos sukaktį, sveikina visus savo narius ir maloniai kviečia apsilankyti tuos, kurie norėtų jais tapti. Taip pat primename apie artėjančias šventes:

liepos 17 dieną, "Gijos" gegužinėje bus dovanojami suvenyrai ir priimami nauji nariai;

rugpjūčio 22 dieną, Lie-

tuvių klubo gegužinėje bus dovanojami tradiciniai alaus bokalai su "Taupos" ženklu ir priimami nauji nariai;

spalio 21 dieną – "Wing Night", Lietuvių klube "Taupos" nariai bus vaišinami keptais viščiukų sparneliais.

Kviečiame visus gausiai dalyvauti ir nepamiršti apsilankyti mūsų puslapyje "Interne". Mūsų adresas:

www.taupa.com

Ingrida Janušauskaitė

TAUPA
LITHUANIAN CREDIT UNION

1984 - 1999

15

YEARS OF EXCELLENCE

**SAVI
PAS SAVUS!**

XXXXXXXXXXXX

**KVIEČIAME
VISUS
Į
TAUPĄ!**

TELEFONAS 216.481.6677 <> E-MAIL TAUPA@AOL.COM

767 EAST 185th STREET CLEVELAND OHIO 44119

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį

ir ketvirtadienį ----- 9:00v.r. - 4:00p.p.

penktadienį ----- 9:00v.r. - 6:00p.p.

šeštadienį ----- 9:00v.r. - 12:00p.p.

sekmadienį parapijoje ----- 11:00v.r. - 12:00p.p.

Kiekvieną taupomąją sąskaitą, federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts, Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm

Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.

Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.

William J. Jakubs Jr.

Kenneth Schmidt

Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119

36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama, telkianti jauką atmosferą ilūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.